

BULLETIN 1-2/99

UMĚLECKO HISTORICKÁ SPOLEČNOST V ČESKÝCH ZEMÍCH / CZECH ASSOCIATION OF ART HISTORIANS

Z obsahu / Contents:

Konference-Přednášky / Conferences-Lectures
Školy-Granty / Universities-Grants
Muzea-Galerie / Museums-Galleries
Památková péče / Preservation of Monuments
Výstavy-expozice / Exhibitions
Personalia

Zápis z valné hromady Uměleckohistorické společnosti v Českých zemích

konané dne 5. února 1999 v Národní
galerii - Anežském klášteře v Praze

1. Doc. L. Slaviček pohovořil úvodem o stanovách UHS a nutnosti pozměnit některé jeho články (např. statut studentů - vzhledem k jejich utěšeně narůstajícímu počtu vznikají problémy s regulérním počtem členů pro konání valné hromady, neboť studenti jsou zahrnuti do členské základny, ale nemají volební právo a nejsou voleni do výboru).

2. Volba zapisovatele: zvolena aklamací dr. A. Horová

3. Program valné hromady: zpráva o stavu a činnosti UHS, přednáška doc. J. Kropáčka o počátcích UHS, zpráva revizní komise, předání Ceny dr. Josefa Krásky, volba nového výboru UHS, diskuse, různé.

4. Návrh volební komise: předseda doc. J. Kropáček, čl. dr. D. Jelínková, dr. E. Stará.

5. Doc. Slaviček přednesl zprávu o stavu UHS: 377 platících členů (podle stanov členství zaniká, neplatí-li člen po dva roky příspěvků). Seznámil dále plénium s případy pražských památek, k nimž UHS zaujala stanovisko. UHS by měla mj. požadovat, aby její člen byl jmenován do konkursní komise pro volbu ředitele NG a sbírky SMSU ve Veletržním paláci. Některé cíle se nepodařilo zcela naplnit, také došlo z technických důvodů ke skluzu ve vydávání Bulletinu UHS. Poděkoval při této příležitosti dr. I. Muchkovi, který končí svou činnost ve funkci technického redaktora, za dlouholeté obětavé vydávání Bulletinu. K další činnosti bude nutné, aby členové UHS aktivněji spolupracovali. Seznámil také plénium se záměrem vydat

Kaliopi Chamonikola: Od gotiky k renesanci (Výtvarná kultura Moravy a Slezska 1400-1550)

Výstavou, která bude zahájena 14. října tohoto roku v Brně, 21. října v Opavě a 26. října v Olomouci vrcholí významná etapa výzkumné a badatelské práce na náročném výzkumném projektu, započatém v roce 1996. Na jeho realizaci úzce spolupracovaly

Mistr rajhradského oltáře, svatojakubský oltář, před r. 1450

tři instituce – Moravská galerie v Brně, Muzeum umění v Olomouci a Slezské zemské muzeum v Opavě. Cíl, který si vytkla, snaha o zacelení bílých míst naší kulturní historie, postupně pohltila početný autorský tým, který se zapojil do této práce.

Morava a Slezsko, vedlejší země Koruny České, se stále výrazněji profilují jako jeden z nejvýznamnějších uměleckých regionů nejen v rámci tohoto politického útvaru, ale ve středoevropském kontextu vůbec. Studium období pozdního středověku přitom zaznamenává

v těchto oblastech v posledních letech poměrně dynamický posun. Mezi odborníky sice existovalo určité rámcové povědomí o kvalitách a rozsahu památkového fondu, pokusy o jeho systematictější zpracování se však dlouhá léta potýkaly s neuvěřitelnými obtížemi. Zatímco zvláště od 60. let soustavné studium této historické etapy v okolních uměleckých oblastech sklízelo významné plody v podobě reprezentativních syntetických výstav a publikací, které naznačily rovněž hlubokou provázanost středověkého materiálu a potřebu sledovat jeho širší uměleckohistorický kontext (např. v Rakousku – Die Kunst der Donauschule 1490-1540, St. Florian – Linz 1965, Gotik in Österreich, Krems an der Donau 1967, v Německu imponantní výstava Die Parler und Schöne Stil, Kolín 1972, u nás Jihočeská pozdní gotika 1450-1530 na Hluboké v roce 1965, publikace Gotické umění na Slovensku, Bratislava 1972), prohluboval se stále citelněji deficit monografického zpracování materiálu moravské a slezské provenience.

První krok ke sběru materiálu malířské a sochařské povahy učinila Výstava gotického umění na Moravě a ve Slezsku, uskutečněná v roce 1935-1936 v brněnském zemském muzeu (J. Helfert, A. Kutal). I když těžiště zájmu tehdy spočívalo ve fondu moravském, mezi 135 katalogovými položkami se objevila také řada významných slezských děl. Nejzávažnější podíl na heuristickém mapování památkového fondu

ve Slezsku pak měl především výzkum prováděný kolem roku 1950 seminářem dějin umění brněnské univerzity pod vedením Alberta Kutala. Materiály publikované mezi lety 1949-1953 na stránkách Slezského sborníku se staly důležitou výchozí bází dalšího studia, která však dlouho – s výjimkou několika disertačních prací posluchačů brněnské Masarykovy univerzity - zůstala bez následování. Světlou výjimkou se stala výstava „Pozdně gotické sochařství z moravských sbírek, uspořádaná v roce 1967 v Kroměříži (M. Togner).

Konkrétní cílený záměr uskutečnit další výstavu tohoto záběru - tentokrát v širším autorském kolektivu a náročněji koncipovanou - byl iniciován již v roce 1970 opět profesorem Albertem Kutalem. Velkým povzbuzením byl nepochybně neobyčejný ohlas zmíněné výstavy "Jihočeská pozdní gotika 1450-1530" v Hluboké nad Vltavou v roce 1965. Tým se sice v období roku 1971-1973 několikrát sešel a intenzivně rozběhl přípravné práce (organizace se tehdy ujala Moravská galerie v Brně reprezentovaná tehdejším ředitelem Dr. Jiřím Hlušíčkou), uskutečnit tento záměr se však bohužel nepodařilo. Na neúspěchu tohoto úsilí se podepsalo nepříznivé politické klima (důsledkem byl mimo jiné také vynucený Kotalův odchod z univerzity) a realizace výstavy zůstala pouze neuskutečněným přáním.

Na tento nenaplněný odkaz profesora Alberta Kutala se pokusila navázat další generace uměleckých historiků umění, z nichž mnozí patří ke Kotalovým žákům. Výzkum se pochopitelně ubíral v intencích obdobných komplexněji orientovaných projektů a výstav středověkého umění uskutečněných u nás v polistopadových podmínkách,

kdy konečně již definitivně padly překážky ideologického rázu (Mistr Týnské kalvárie, Národní galerie v Praze v roce 1990, Gotika v západních Čechách, Plzeň a Praha 1995-1996). Podnětně zapůsobily také mnohé zahraniční výstavy (Conrad Leib ve Vídni 1997, Hans Multscher v Ulmu 1997 apod.).

Specifické podmínky – zejména značný geografický rozsah problematiky a rádius odborné působnosti několika významných muzejních a galerijních institucí – byly důvodem, proč po počátečních diskusích nakonec zvítězila poněkud neobvyklá koncepce tří svébytných, avšak dobrou konání paralelních výstav v Brně, Olomouci a v Opavě. Toto řešení umožnilo jednak soustředit jedinečné kolekce exponátů s ohledem na jejich regionální příslušnost a současně lépe vystihnout určité zvláštnosti či odlišnosti umělecké situace jednotlivých regionů, které

Noli me tangere, začátek 14. stol.

by možná při selektivním přístupu u jediné kolekce zanikly. Jak se postupně ukázalo, tato myšlenka se setkala také s vstřícnou odezvou lokálních partnerských institucí (památkových ústavů, církevní reprezentace, farních úřadů, univerzit, archivů apod.), u kterých vědomí kulturního přínosu pro tu kterou oblast podstatně usnadnilo překonávání mnohých organizačních i administrativních problémů. Optimálnost tohoto modelu by však měli ocenit především sami návštěvníci, jejichž spektrum má trojice lokálních výstav šanci podstatně rozšířit.

V rámci uvedených výstav bude představeno několik stovek exponátů široké oborové rozmanitosti - od deskové malby, knižního malířství, plastiky, po umělecké řemeslo (zlatnictví, sklo, textil, keramika, nábytek, militaria). Svým záběrem na další disci-

během nejbližších let příručku typu *Kdo je kdo v českém dějepisném umění a pohovořil o skladbě navrhovaného nového výboru UHS, kde by měli mít dostatečné zastoupení mimopražští historikové umění. Do diskuse navrhl otázku zvýšení členského příspěvku a zápisného UHS a již zmíněnou revizi kategorie studenta.*

6. Zpráva revizní komise pod vedením dr. M. Bartlové: komise shledala hospodaření UHS jako regulérní, byť vedené velmi jednoduše, udělila absolutorium (doporučila však pro další činnost zaškolit dr. Horovou do vedení účetnictví), dále uložila novému výboru UHS převést depozitní účet na nové konto. Termín 30. 3. 1999. Plénum schválilo obě zprávy plným počtem hlasů.

7. Vyhlášení Ceny dr. Josefa Krásy a předání odměny. Cena byla rovným dílem rozdělena mezi dr. Ladislava Kesnera ml. a Mgr. Filipa Suchomela za koncepci a zpřístupnění sbírky asijského umění v NG na Zbraslavi, v případě dr. Kesnera byla připomenuta i antologie z textů soudobých amerických teoretiků a historiků umění. Oba vyznamenaní se dohodli na vrácení finanční odměny ve prospěch UHS a zároveň sdělili, že cenu chápou i jako uznání činnosti všech ostatních spolupracovníků.

7. Volba nového výboru UHS: z 19 kandidátů (viz kandidátní listina) bylo zvoleno 15 členů, volilo 78 přítomných, odevzdáno 77 platných hlasů. Zvoleni (podle počtu hlasů v pořadí): Horová, Schenková, Slavíček, Sršň, Suchomel, Herda, Bláhová, Malá, Šimková, Šturm, Potůčková, Kotková, Musil, Stará, Kreuzzieger.

8. Doc. Kropáček přednesl vzpomínku na počátky UHS (bude publikována v Bulletinu).

9. Diskuse a různé: dr. B. Bukovinská navrhla protokolární opatření, aby v případě, kdy se kandidáti Ceny dr. J. Krásy vzdají odměny, byla částka (3000 Kč) vrácena do rozpočtu UHS jako sponzorský dar. Dále doporučila věnovat se více problémům památkové péče. Dr. H. Hlaváčková doporučila, aby vzhledem ke stávající příznivé situaci ve studiu dějin umění byla věková hranice pro udělení CJK posunuta zpět na původních 35 let. Dr. M. Judlová a dr. H. Hlaváčková připomněly možnost založení sekcí UHS mimo výbor (památkové, galerijní a muzejní ad.). O zvýšení členského příspěvku UHS zatím neuvažuje (zůstává 150, 50 Kč studenti a senioři), statut studenta projedná nový výbor.

10. Doc. Slavíček poděkoval za podnětné připomínky, jimiž se bude nový výbor UHS zabývat na nejbližších schůzkách, poděkoval zároveň odstupujícímu výboru, Národní galerii a dr. J. Fajtovi (za zapůjčení prostor pro uskutečnění valné hromady).

V Praze dne 5. 2. 1999
Zapsala dr. Anděla Horová
Dodatek ze zápisu z první schůzky nového výboru UHS

1. Volba předsednictva výboru UHS. Zvoleni: předseda Doc. PhDr. Lubomír Slavíček

1. místopředseda, tajemník + správa pokladny PhDr. Anděla Horová

2. místopředseda PhDr. Martin Herda.

Zpráva o činnosti výboru UHS za rok 1998.

Uměleckohistorická společnost měla k 31. 1. 1999 celkem 377 platících členů. Z tohoto počtu je 48 členů registrováno v kategorii senior, zatímco uměleckohistorický dorost, tj. studenti 3 kateder dějin umění na univerzitách v Praze, Brně a Olomouci, je zastoupen celkem 186 členy.

(V registraci se ovšem objevuje mnohem větší počet jmen; nicméně v souladu s platným statutem, výbor Společnosti na počátku roku 1999 považuje za členy ty, kteří svůj členský příspěvek naposledy vyrovnali v roce 1996.) Pokud jde o výši členského příspěvku a také zápisného se již po několika let nezměnila a i na rok 1999 zůstala ve stejné výši (150 Kč, pro seniory a studenty 50 Kč; zápisné: 100 Kč), a zřejmě bude nutné již v blízké budoucnosti uvažovat o určitém zvýšení.

Při poslední volbě výboru UHS před třemi lety bylo zvoleno pouze dvanáctičlenné předsednictvo. Protože zejména v posledních dvou letech došlo k povážlivému oslabení počtu členů výboru - z důvodu pracovního vytížení rezignoval nejprve dr. Ladislav Kesner ml., posléze, po svém jmenování do funkce ředitelky Moravské galerie také dr. Kaliopi Chamonikolasová, a na činnosti výboru se přestal podílet i dr. Pavel Černý z Olomouce, předsednictvo se v dubnu 1998 rozhodlo kooptovat za svého člena dr. Andělu Horovou, která se ujala náročné činnosti spojené s evidencí členů Společnosti, s vybíráním příspěvků a také se správou finanční hotovosti UHS. Šlo o agendu, kterou dosud obětavě zastávala paní Dušana Barčová, již je nutno ještě jednou upřímně poděkovat za její dlouholetou a vpravdě nezištnou práci ve prospěch naší Společnosti. Výbor UHS se i v uplynulém období vcelku pravidelně scházel; frekvence těchto výborových schůzí byla zpravidla 1x za 2 měsíce (s výjimkou letního období). V případě nutnosti se jednou sešel i mimořádně, mimo pravidelný plán. Od poslední valné hromady v únoru 1998 takto jednal celkem 7x. Na těchto pracovních setkáních výboru byla kromě běžné agendy věnována pozornost zejména otázkám spojeným s vydáváním Bulletinu UHS, a dále všem aktuálním záležitostem oboru. V řadě případů výbor koordinoval svůj postup s dalšími subjekty oboru, především

plíny – architekturu, nástěnnou malbu, pečeti, mince apod. je pokusem o dosud nejsouhrnnější prezentaci materiální kultury tohoto významného uměleckohistorického teritoria v období pozdní gotiky a nástupu renesančního názoru. Vedle sbírek řady muzeí, galerií, knihoven, archivů u nás i v zahraničí budou představeny exponáty z církevního i soukromého majetku. Desítky děl byly důkladně restaurovány, mnohé z nich byly vysloveně zachráněny. Přestože se vyústění dlouhodobé práce opět – možná již osudově – setkává s dalšími problémy, tentokrát ekonomické povahy, bude k výstavě postupně zkompletován čtyřdílný katalog.

Věříme, že výstava zaujme odborníky i širokou veřejnost.

Jiří Fajt: Centrum pro středověké umění při Národní galerii v Praze

Již delší dobu se meziodbornými pracovníky Národní galerie v Praze (nebo alespoň některými z nich) hovoří o potřebě systémové podpory vědecké činnosti této naší přední sbírkové instituce. V minulosti bylo zvažováno zřízení galerijních „grantů“, určených pro galerijní i mimogalerijní odborníky; z nich měly být podporovány vědecko-výzkumné projekty završené výstavou, reprezentativní monografií či symposiem. V diskusích na téma vědecké práce v muzeích se objevují nejčastěji témata vážící se k formám hodnocení vědecké činnosti a ke kvalitě podmínek, za nichž se uskutečňuje. Podobně zaměřené úvahy vedly v některých zahraničních sbírkových institucích dokonce k systémovému rozlišování odborných pracovníků na ty, kteří mají primárně v popisu práce vlastní péči o svěřené sbírkové fondy a ty, jejichž pracovní náplní je sbírky publikovat na nejvyšší vědecké úrovni (srovnej např. curator x research curator v National Gallery v Londýně apod.). Tento zajímavý model však samozřejmě předpokládá vyvinutý systém diferencovaného hodnocení pracovních výsledků, který v praxi nesmí znamenat petrifikaci pracovního zařazení odborných pracovníků, spíše naopak; jeho efekt by měl být jednoznačně motivační.

K dalším institucionálním nástrojům využívaným k podpoře vědecké činnosti bývají zřizována, zatím spíše v anglo-saském světě, nejrůznější úzce profilovaná pracoviště. Tak například na půdě Metropolitního muzea v New Yorku (v The Cloisters) vzniklo pro oblast medievistického bádání International Centre of Medieval Art, sdružující dnes desítky specialistů především z amerických muzeí a univerzit. A právě potřeba širěji založené diskuse mezi odborníky různých institucí (muzeí, universit, akademických ústavů ad.) a nutnost mezioborového dialogu při řešení zásadních vědeckých úkolů stála na pozadí myšlenky založit při Národní galerii v Praze dokumentační a vědecko-výzkumné pracoviště - Centrum pro středověké umění (dále CSU) se sídlem v Klášteře sv. Anežky České, U milosrdných 17, 110 00 Praha 1 – Staré Město.

CSU je zakotveno v organizačním řádu Národní galerie v Praze. V současné době jsou projednávány podmínky smluvní spolupráce na rozvíjení vlastní činnosti CSU mezi Národní galerií v Praze, Ústavem pro dějiny umění FF UK a Ústavem dějin umění AV ČR. V čele CSU stojí ředitel, kterého jmenuje generální ředitel Národní galerie v Praze. V trvalém pracovním úvazku zde dnes vedle ředitele (tuto funkci zastává J. Fajt) působí jedna asistentka (H. Laštovková) - je však zřejmé, že v blízké budoucnosti bude třeba personální zajištění činnosti CSU rozšířit. Na základě časově limitovaných smluv jsou zde nyní kromě fotografa zaměstnání čtyři další pracovníci. K hrazení běžných provozních nákladů CSU a mezd zaměstnanců s klasickým pracovním úvazkem se zavázal zřizovatel, tedy Národní galerie v Praze. Dokumentační a vědecko-výzkumná činnost CSU má a bude mít, podle charakteru každého projektu, samostatné a přehledné financování kombinující nejrůznější zdroje - státní: buď přímo z rozpočtu Národní galerie v Praze, a nebo prostřednictvím nejrůznějších grantů Ministerstva kultury, Ministerstva školství či Grantové agentury ČR; - soukromé: zajišťované domácími či zahraničními sponzory a nadacemi (především ve vztahu k výstavní prezentaci výsledků vědecké činnosti).

Základní poslání CSU je dvojí:

- za prvé soustavně pořizovat a systematicky zpracovávat a zpřístupňovat základní textovou a fotografickou dokumentaci středověkých uměleckých a architektonických památek z oblasti střední Evropy, samozřejmě se zvláštní pozorností věnovanou výtvarné kultuře historických Zemí koruny české. K tomuto účelu bylo pracoviště v závěru roku 1998 technicky vybaveno z prostředků grantu VW Stiftung, který je udělován prostřednictvím University v Marburgu. Tento tříletý grant ve výši 290. 000,- DM, společně spravovaný Národní galerií v Praze a Ústavem pro dějiny umění FF UK (garanty jsou J. Fajt za NG a J. Royt za FF UK), umožnil nákup počítačů a instalaci počítačové sítě včetně připojení na Internet, z prostředků grantu bylo získáno další nezbytné vybavení k digitalizaci fotografické dokumentace, zakoupen byl špičkový fotografický přístroj včetně osvětlovací soupravy atd. CSU díky zahraniční finanční podpoře zřizuje specializovanou příruční knihovnu, která je evidencně součástí jednotné knihovny Národní galerie v Praze a která bude odborné veřejnosti přesně přístupná ve studovně CSU.

sv. Marie Magdaléna ze Sv. Majdaleny, před r. 1450

archivních pramenů k dějinám středověkého umění, je v současnosti připravována. Přirozeným výstupem dokumentačních prací budou příslušné soupisové katalogy (v jednání je například i realizace nového korpusu české gotické deskové malby pod vedením prof. dr. J. Homolky apod.).

- za druhé provádět a koordinovat samostatnou vědecko-výzkumnou činnost, za jejíž profil a kvalitu odpovídá ředitel CSU, který jmenuje členy svého vědeckého kolegia coby konzultačního orgánu (předpokládáme účast asi 10-ti domácích a zahraničních specialistů – členství zatím potvrdil např. prof. dr. R. Suckale z Technische Universität Berlin, jednáme s kolegy z pražské AV ČR a Filosofické fakulty University Karlovy, dále pak z Francie, Švédska, Německa, USA, Polska, Rakouska, Itálie, Velké Británie atd.). Na konkrétních vědeckých projektech se na základě smluvního vztahu

s Pražským grémiem. Šlo především o přetrvávající problémy se skandálním využitím kostela sv. Michala, kde se UHS připojila k dalším kulturním institucím a spolu s nimi zpochybnila u Obvodního soudu pro Prahu 1 rekonstrukci a komerční využití tohoto významného památkového objektu. Předsednictvo Společnosti zaujalo stanovisko také k tzv. reorganizaci na Pražském památkovém ústavu, které v květnu 1998 odeslalo Radě zastupitelství hlavního města Prahy, a v neposlední řadě v dopise adresovaném místopředsedkyni senátu ČR dr. Jaroslavě Moserové vyjádřilo své výhrady k projednávání novely zákona o vývozu předmětů kulturní povahy. O všech těchto kauzách a o přijatých stanoviscích se výbor snažil bezprostředně informovat - byť s určitým zpožděním - na stránkách Bulletinu UHS. Kromě toho se výbor opakovaně zabýval neutěšenou situací v pražské Národní galerii, ať již v souvislosti s rezignací její vědecké rady, nebo v důsledku personálních změn v čele této jedné z vrcholných institucí oboru. Odstupující výbor doporučil novému předsednictvu Společnosti, aby této záležitosti i nadále věnovala pozornost, a aby v souladu s posláním formulovaným ve statutu UHS ("sledovat obsazování umělecko-historických míst všech stupňů; dbát při tom na dodržování především požadavku odbornosti") požadoval na ministerstvu kultury ČR účast zástupce Společnosti v připravovaných výběrových komisích na obsazení postu generálního ředitele NG a posléze také ředitele Sbírký moderního a současného umění ve Veletřním paláci, podobně jak tomu bylo při předložském konkursu na místo ředitele Moravské galerie Brno. Při hodnocení aktivit výboru UHS v roce 1998 nelze zastírat, že některé cíle, které byly naplánovány, se nepodařilo zcela naplnit. Oproti předchozím rokům došlo kupř. ke značnému zpoždění ve vydávání Bulletinu UHS, který výbor považuje za hlavní formu kontaktu s členy Společnosti v období mezi valnými hromadami. Přestože se v souvislosti s přípravou prvního dvojčísla po delší době sešla kompletní redakční rada, nepodařilo se z čistě technických důvodů toto číslo vydat v obvyklém termínu, tj. na přelomu června a července, a navíc je členové UHS ho do rukou dostali až společně s druhým dvojčíslem, těsně před lednovou valnou hromadou. Aby se tato nežádoucí situace nemohla v budoucnosti již opakovat, došlo na sklonku roku k reorganizaci redakční rady a ke jmenování nového výkonného redaktora Bulletinu, který napříště zajistí jeho včasné vydávání. Prozatím i v roce 1999 se počítá - především z ekonomických důvodů - s vydáním dvou dvojčísel; nicméně od roku 2000 by měl Bulletin již opět vycházet 4x ročně, tak aby byla zajištěna skutečná

aktuálnost informací. Další ze stanovených úkolů UHS, který se v uplynulém roce nezdařilo uskutečnit, byla aktivace po delší době obnoveného Národního komitétu dějin umění. I zde se musí nově zvolené předsednictvo Společnosti pokusit o podstatnou změnu tohoto neuspokojivého statu quo. Dalším z úkolů, který odstupující výbor může předat nově zvolenému, je myšlenka sestavit a vydat příručku typu "Kdo je kdo v českém dějepise umění", jejíž publikování by jednak zaplnilo povážlivou informační mezeru - zejména když akademická Nová encyklopedie českého výtvarného umění do svého hesláře zařadila pouze zemělé historiky a teoretiky umění, jednak by přispělo k prezentaci našeho oboru mezi odbornou a případně i širší veřejností.

Závěr roku byl pro výbor UHS především ve znamení přípravy řádné, navíc výroční valné hromady, spojené s volbou nového předsednictva Společnosti. Při sestavování kandidátky členy odstupujícího výboru čekalo příjemné překvapení v podobě poměrně velkého zájmu oslovených kolegů o práci v tomto orgánu UHS. Zatímco při poslední volbě před 3 roky byl nakonec pro nedostatek kandidátů zvolen výbor s menším počtem členů než je statutem stanoveno. Sestavení nové kandidátky bylo vedeno snahou obměnit dosavadní předsednictvo, v němž 5 členů působilo již po dvě funkční období. Jde o dr. Marii Judlovou-Klímešovou, doc. Jiřího Kropáčka, doc. Jiřího T. Kotalíka, dr. Ivana Muchku a doc. Jana Royta, kterým je nutno poděkovat za jejich dosavadní práci ve prospěch UHS. Z odstupujícího, posléze jen desetičlenného výboru se 5 členů rozhodlo, mj. i v zájmu zachování potřebné kontinuity, kandidovat i pro příští období. Aniž by výbor chtěl zavádět nějaké kvóty, snažil se aby na kandidátní listině byli pokud možno rovnoměrně zastoupeni zástupci všech generací naší uměleckohistorické obce, a také aby výbor nebyl zdaleka jen záležitostí pražských historiků umění. V rámci přípravy valného shromáždění se výbor UHS zabýval rovněž udělením ceny Josefa Krásy za rok 1998, která je určena historiku umění mladšímu 40 let (v této souvislosti zazněly i úvahy o případném snížení věkové hranice). Bohužel ani tentokrát nepřišly žádné podněty a návrhy z řad členů Společnosti, a je třeba doufat, že k podobné iniciativě snad dojde v letošním roce. Výbor UHS měl také snahu nevěnovat řádné shromáždění členů jen spolkovým záležitostem, ale zajistit odborný program. Uvažoval proto pozvat některého z vysokých představitelů ministerstva kultury ČR, aby nám ozřejmil "kulturní politiku" současné vlády, a aby případně odpověděl na některé z aktuálních otázek, které jsou klíčovými pro

podílejí přední domácí a zahraniční specialisté. CSU koordinuje svou činnost s ostatními domácími (např. Centrem mediévistických studií, ředitel prof. dr. F. Šmahel) a zahraničními (např. Geisteswissenschaftliches Zentrum - Geschichte und Kultur Ostmitteleuropas e. V. Leipzig, ředitel prof. dr. W. Eberhard) institucemi podobného zaměření. CSU bezprostředně komunikuje s International Centre of Medieval Art v New Yorku, do jehož vědeckého grémia byl v roce 1999 jmenován J. Fajt (člen sboru poradců). CSU vyvíjí aktivity především v souvislosti s badatelskou přípravou rozsáhlých vědeckých projektů a výsledky své práce zveřejňuje nejrozličnějšími formami, např. výstavami a výstavními katalogy (ve spolupráci se sbírkami Národní galerie v Praze), monografickými publikacemi, pořádáním pravidelného cyklu přednášek, příležitostnými symposii a pracovními semináři. CSU hodlá pravidelně vydávat vlastní ročenku, v níž bude zveřejněna zpráva o činnosti CSU za uplynulý rok a kde budou publikovány především nejzajímavější přednášky pořádané CSU. V současné době se CSU podílí na přípravách rozsáhlého badatelského projektu „Střední Evropa za vlády posledních Lucemburků (1378 – 1437)“. V březnu 2001 se na toto téma v Praze uskutečnil mezinárodní pracovní seminář, celý projekt by pak měl vyvrcholit rozsáhlou výstavou a reprezentativní vědeckou publikací. CSU již dnes hraje stěžejní roli při koordinaci mezinárodních badatelských aktivit směřovaných k poznání kultury a umění za vlády jagellonské dynastie; také tento projekt, iniciovaný tentokrát ze zahraničí, má být zakončen velkolepou výstavou (o termínu a místě konání se vedou jednání) a publikací.

Budoucnost pracoviště tohoto typu se odvíjí od relativně stabilních existenčních podmínek a samozřejmě závisí na dostatku finančních prostředků pro vlastní vědeckou činnost. Těch není nikdy a nikde, natož v České republice, nadbytek. Tím spíše by bylo smysluplné využít dosud šťastných okolností, které umožnily založení a technické vybavení Centra pro středověké umění a svou až již institucionálně či osobně motivovanou aktivitou podpořit jeho další rozvoj. CSU připravuje zpřístupnit svou dokumentační databázi a příruční knihovnu pro badatelskou veřejnost (zpřístupnění je plánováno na závěr příštího roku, odborná veřejnost bude o otevírací době studovny CSU včas informována); současně bude zahájen badatelský provoz ve studovně archivu restaurátorského ateliéru Sbírký starého umění Národní galerie v Praze, který je umístěn v sousedních prostorách.

Jsem zcela přesvědčen, že podobné dokumentační a vědecko-výzkumné středisko působící na meziinstitucionální bázi by mělo vzniknout také pro studia barokní, zvláště tehdy, když již existuje rozsáhlá dokumentační databáze mapující uměleckou tvorbu v Čechách 17. a 18. století (připravil ji tým předních českých specialistů vedený doc. dr. V. Vlnasem v rámci přípravy výstavního projektu „Sláva barokní Čechie“) a bylo by škoda, kdyby s otevřením výstavy měla zaniknout. Předpokládám, že se podobnými myšlenkami zabývají kolegové, kteří nedávno připravili velkolepý výstavní podnik „Rudolf II. a umění jeho doby“. Ve výstavním plánu Národní galerie v Praze figuruje cyklus pěti velkých výstav představující kulturu 19. století; také v tomto případě by bylo vhodné nashromážděnou dokumentaci utřídít a dále využívat. Zda se podaří tato specializovaná pracoviště vytvořit, pak nezáleží jen na rozhodnutí vedení příslušných institucí a jejich materiálním zázemí, ale snad především na iniciativě zainteresovaných odborníků a jejich vůli ke společné práci; výsledky by mohly být jistě příjemným překvapením pro všechny zúčastněné.

Lubomír Slavíček: Popis jednoho výběrového řízení, aneb jak se vybírá generální ředitel Národní galerie v Praze.

9. dubna 1999 zveřejnilo ministerstvo kultury České republiky na internetu (a později i na stránkách Mladé fronty Dnes a Ateliéru) velmi obecně formulované podmínky výběrového řízení na obsazení místa generálního ředitele Národní galerie v Praze. Aniž by vůbec vyslovilo svoji základní představu o hledané ředitelce nebo řediteli a formulovalo základní úkoly, které stojí před NG v nejbližší období, jak je běžným zvy-

kem v západní Evropě, pouze povšečně stanovilo, že kandidát na tuto funkci musí mít ukončené vysokoškolské vzdělání, musí být občansky bezúhonný, měl by se vykázat pětiletou praxí v činnosti v neziskovém sektoru a při řízení pracovního týmu a měl by ovládat aktivně alespoň jeden světový jazyk. Součástí písemné přihlášky pak měl být profesní životopis (přehled publikační činnosti požadován nebyl, což u instituce, která by měla být mj. také vědeckým pracovištěm, představuje opomenutí zásadní), dále základní představa o poslání, cílech a řízení NG a jejich sbírek, s výhledem do budoucnosti a základní představa i financování NG (?). Již před tímto vyhlášením se z pověření výboru UHS obrátili předseda a místopředseda společnosti dopisem z 1. dubna na ministra kultury Pavla Dostála, ve kterém byla vysloven požadavek na delegování jednoho zástupce UHS do výběrové komise. Reakci ministra kultury z 30. dubna, stejně jako repliku na tento dopis (31. května) a následnou odpověď Pavla Dostála z 15. června otiskujeme in extenso pro informaci všech členů UHS a odborné komunity:

Vážený pane předsedo,
do devítičlenné komise pro výběr kandidáta na funkci generálního ředitele Národní galerie v Praze jsem jmenoval dva členy Vaší společnosti, a to dr. Lenku Bydžovskou a dr. Víta Vlnase. Domnívám se, že jejich přítomnost je dostatečnou zárukou toho, aby bylo dodrženo pravidlo, které si Vaše společnost při svém založení vytkla, totiž sledování dodržování odbornosti při obsazování klíčových míst v oboru.
S pozdravem

Pavel Dostál
ministr kultury České republiky

Vážený pane ministře,
výbor Uměleckohistorické společnosti v českých zemích se na své schůzi dne 28. května seznámil s Vaší odpovědí na požadavek zastoupení v komisi ministerstva kultury pro výběr kandidáta na funkci generálního ředitele Národní galerie v Praze. Členové výboru se domnívají, že patrně došlo k nedorozumění, neboť meritem žádosti bylo, aby výbor jako výkonný orgán UHS mohl přímo delegovat svého zástupce do této komise, podobně jako před časem v případě výběrového řízení na místo ředitele Moravské galerie v Brně. Navíc se nám nezdá pravděpodobné, že hlavním důvodem jmenování dr. Lenky Bydžovské a dr. Víta Vlnase bylo právě jejich členství v UHS. Abychom napříště podobnému nedorozumění předešli, dovoluji si Vás, vážený pane ministře, požádat, aby v případě budoucích výběrových řízení na ředitele galerií, příp. organizací památkové péče, jejichž zřizovatelem je ministerstvo kultury České republiky, bylo počítáno s jedním zástupcem naší společnosti, delegovaným výborem. Samotné složení stávající výběrové komise považuje pak výbor UHS za značně nevyvážené, neboť v něm převažují odborníci specializovaní na moderní a současné umění. Za značně nestandardní řešení pokládáme i skutečnost, že je v komisi zastoupen zaměstnanec Národní galerie a také představitel firmy, která má v galerii své obchodní zájmy.

V souvislosti s vypsáním výběrového řízení, tak jak bylo publikováno na internetu a na stránkách Mladé fronty Dnes a Ateliéru, se výbor pozastavil na jeho velmi obecně formulovanými podmínkami. Skutečnost, že nebylo ani blíže specifikováno požadované vysokoškolské vzdělání, vyvolává dojem, že ministerstvo patrně nemá zcela jasnou představu o typu ředitele, který by měl stanout v čele našeho vrcholného muzea výtvarného umění; zda pro tuto klíčovou funkci hledá spíše schopného manažera, nebo naopak výraznou osobnost z oblasti teorie a dějin umění, která by se těšila přirozené autoritě nejen v domácích, ale i zahraničních odborných kruzích. Podobně vágně formulované požadavky umožňují přihlásit se každému s jakýmkoliv vysokoškolským vzděláním. V této souvislosti musí výbor UHS jako profesní sdružení pracovníků v oboru dějin umění konstatovat, že by nepovažoval za únosné, aby se generálním ředitelem Národní galerie stal např. výkonný umělec. Podobné řešení by z odborného hlediska znamenalo nežádoucí návrat k překonané praxi 19. století, kdy správci obrazových sbírek a muzeí byli vybírání z řad malířů. Chtěli bychom připomenout, že v případě Obrazárny společnosti vlasteneckých přátel umění (předchůdkyně

naš obor, např. v oblasti legislativy, památkové péče, nebo situace, v níž se nacházejí některá pracoviště oboru, mj. Národní galerie v Praze. Ale pro krátkost času a také z obavy zda se valné hromady zúčastní dostatečný počet členů Společnosti (bohužel se tato obava nakonec ukázala jako velmi opodstatněná), výbor od podobného záměru nakonec raději upustil. Protože by bylo nanejvýš žádoucí, aby napříště takovým odborným diskusím bylo na valných hromadách, případně na mimořádných setkáních, věnováno mnohem více místa než dosud, obrací se výbor UHS na členy Společnosti s žádostí o tematické, příp. jiné podněty.

Co říci závěrem nad bilancí roku 1998: Jisté je, že aktivity naší Společnosti nejsou na první pohled příliš četné, ani nikterak okázalé. Není pochyb, že původní představy o jejím fungování a působnosti, postulované při založení UHS před téměř 10 lety, byly mnohem ambicióznější. Ovšem podobně jako v jiných sférách našeho společenského a kulturního života se tváří v tvář každodenní realitě, s níž se musí náš obor i jednotliví jeho představitelé vyrovnávat, z prvotních záměrů a původního nadšení lecos vytratilo, a lecos z někdejších představ se ukázalo jako ne zcela reálné. Nicméně i přes řadu obtíží se alespoň některé z těchto záměrů podařilo - třebaže v poněkud skromnější podobě - také uskutečnit a záleží nejen na výboru Společnosti, ale především na všech členech UHS jakým směrem se bude ubírat v budoucnosti.

Lubomír Slaviček

Zpráva o revizi hospodaření UHS za období únor 1998 - únor 1999

I. K revizi byly předloženy doklady od 19. května 1998, kdy hospodaření protokolárně převzala dr. Anděla Horová. Účetnictví je vedeno maximálně zjednodušeným způsobem a nebyly v něm nalezeny věcné nedostatky. Představitelka revizní komise zaškolí dr. Horovou do základů formálních náležitostí účetnictví tak, aby jeho formální stránka napříště splňovala základní požadavky na přehlednost a úplnost.

II. maximální zjednodušení účetnictví je možné proto, že obrát je rovněž minimální. Příjmy přicházejí pouze z členských příspěvků. Výdaje již druhý rok sestávají pouze ze tří položek: 1. nákladů na výrobu a distribuci Bulletinu UHS, 2. nákladů na pořízení legitimací a 3. nákladů na dotaci Ceny Josefa Krásy.

Zatímco celkové příjmy v r. 1998 činily 11.100,- Kč., výdaje činily 14.516,- Kč. Rozdíl byl uhrazen ze zůstatku z předchozího roku, který činil k 1. 1. 1999 12.331,- Kč. Revizní

komise považuje za svou povinnost upozornit valnou hromadu UHS, že pokud bude pokračovat hospodaření UHS tímž způsobem, do dvou let nebude schodek z čeho uhradit.

Ve struktuře výdajů je jednoznačně dominantní položkou výroba a rozesílání Bulletinu, na něž činily náklady v revidovaném období 10.237,- Kč, tj. přes 70% všech nákladů.

III. K 28. 2. 1998 byl stav na běžném účtu u Komerční banky 31.583,- Kč. Účet je úročen 0,1% měsíčně, zatímco poplatek bance za jeho vedení činí 250,- Kč měsíčně. Vzhledem k tomu, že k revizi byl předložen poslední výpis k 30. 4. 1998, nelze přesně konstatovat nynější stav konta. Podpisové právo k němu zůstalo na dr. Muchkovi, dr. Klimešové a D. Barčové a nelze předpokládat, že s kontem nebylo v průběhu roku 1998 vůbec nijak nakládáno. Přes doporučení loňské valné hromady se nepodařilo převést částku uloženou na kontě na výhodněji úročený termínovaný účet. Revizní komise doporučuje valné hromadě, aby výboru UHS uložila provést tuto změnu v nějakém konkrétním termínu, aby se předešlo dalšímu zbytečnému vynakládání částek na vedení běžného účtu, který není v praxi vůbec pro finanční transakce využíván.

IV. Přes nedostatky zjištěné ve vedení účetnictví navrhuje revizní komise valné hromadě UHS, aby vyslovila výboru za rok 1998 absolutorium s tím, že nedostatky

Výsledky voleb nového výboru UHS

na volební období 1999-2001

Zvolený nový výbor:

(v závorce počet hlasů, jimiž byli zvoleni plénem 76 přítomných)

PhDr. Zdenka Bláhová (66)

PhDr. Martin Herda (67)

PhDr. Anděla Horová (74)

PhDr. Olga Kotková (55)

RNDr et Mgr. Milan Kreuzzieger (49)

PhDr. Olga Malá (62)

Mgr. Roman Musil (51)

PhDr. Alena Potůčková (57)

PhDr. Marie Schenková (72)

Doc. PhDr. Lubomír Slavíček (72)

PhDr. Lubomír Sršeň (71)

Dagmar Stará (50)

Mgr. Filip Suchomel (69)

PhDr. Anežka Šimková (61)

Mgr. Libor Štunc (57)

Ostatní navržení kandidáti v abecedním pořadí:

PhDr. Šárka Brůhová (43)

PhDr. Dana Mikulejská (48)

PhDr. Jana Potužáková (40)

PhDr. Alica Štefančíková (48)

dnešní Národní galerie) k prolomení této tradice došlo těsně po roce 1918, kdy na postu ředitele poprvé stanul historik umění Vincenc Kramář. Nikoho tehdy ani nenapadlo uvažovat o tom, že by se ředitelem galerie mohl stát kupř. Emil Filla, byť šlo o umělce mimořádně vzdělaného.

S pozdravem doc. PhDr. Lubomír Slavíček
předseda UHS

Vážený pane docente,

k Vašemu dopisu ze 31. května 1999 sděluji, že komise pro výběr kandidáta na funkci generálního ředitele Národní galerie v Praze není ustanovena proto, aby rozhodovala o tom, kdo bude generálním ředitelem, ale abx mi sdělila svůj osobní názor na přihlášené účastníky řízení, jako jeden z podkladů pro rozhodování moje. Je mým poradním orgánem a je tedy mým právem jmenovat její členy podle vlastního uvážení. Nicméně si vážím Uměleckohistorické společnosti v českých zemích a jejího zájmu o Národní galerii, a jsem rád, že dva členové výběrové komise jsou zároveň členy společnosti.

Účast zástupce zaměstnanců galerie v komisi pokládám - na rozdíl od Vás - za přínosnou. Bývá to zvykem ve většině výběrových řízení. Pokud jde o Vaši připomínku ke zveřejněným podmínkám výběrového řízení, zastávám názor, že tyto podmínky by neměly příliš úzce vymezovat okruh potenciálních kandidátů. Odborné - v tomto případě uměleckohistorické vzdělání - nevyklučuje manažerské schopnosti stejně, jako jiný druh vzdělání nevyklučuje schopnosti vnímat na odpovídající úrovni odbornost galerie. Podobně nepokládám za moudré vylučovat předem kohokoliv, kdo splňuje zveřejněné podmínky výběrového řízení, Tedy ani výkonné umělce. Bude ovšem záležet na komisi, jak bude např. druh vzdělání nebo skutečnost, že kandidát je výkonným umělcem posuzovat, a tyto okolnosti budu, samozřejmě, vážit i já při konečném rozhodování.

S pozdravem

Pavel Dostál

ministr kultury České republiky

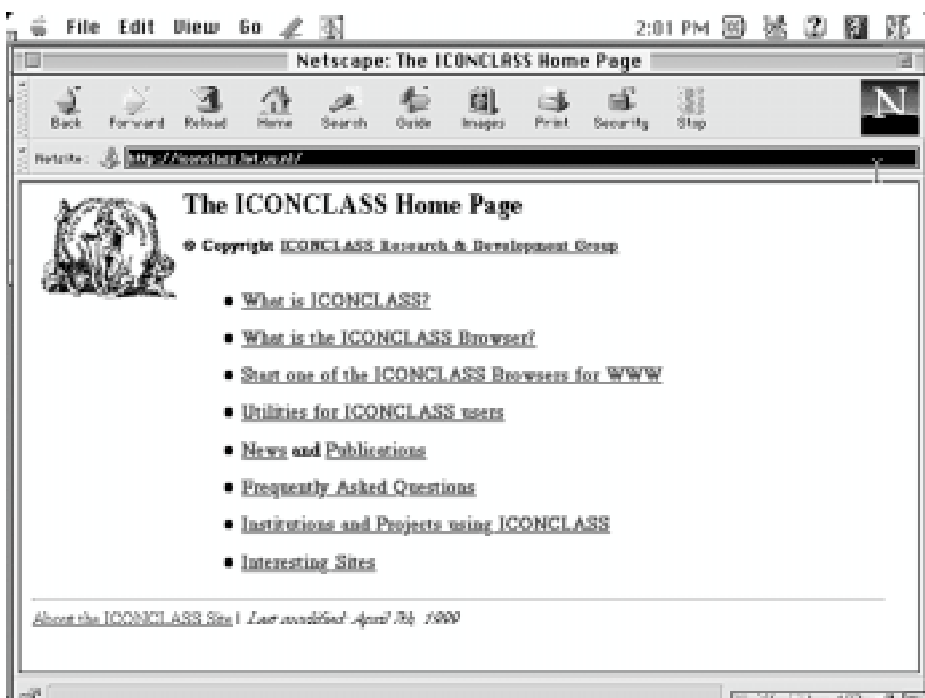
Členy výběrové komise byli ministerstvem kultury - podle poněkud zvláštního klíče - jmenováni: Lenka Bydžovská, Jaroslav Kořán, Jiří Liška, Marek Pokorný, Vít Vlnas, Jiří Vykoukal, Pavel Zatloukal a 2 vysocí zástupci MK ČR, z nichž náměstek ministra Zdeněk Novák byl jmenován předsedou komise. Úkolem komise bylo vybrat kandidáta na funkci generálního ředitele NG. Jak potvrzuje pozdější průběh výběrového řízení nedošlo zřejmě při jmenování komise k přesnému vymezení jejího postavení a úlohy a je s podivem, že ani pravidla konkursu nebyla předem písemně stanovena. Mezitím se ovšem stalo veřejným tajemstvím - a to nejen v odborných kruzích -, že hlavním favoritem ministra Pavla Dostála na tuto funkci je bývalý rektor Akademie výtvarných umění Milan Knížák. Tuto skutečnost ostatně potvrdil sám ministr kultury v interview zveřejněném 10. května v Právu, ve kterém ovšem několikrátě zopakoval, že hlavním subjektem při výběru kandidáta a posouzení jeho odborných předpokladů pro výkon funkce generálního ředitele NG je jím jmenovaná výběrová komise. Na otázku redaktora jak hodnotí Knížákovu přihlášku do konkursu doslova odpověděl: "Ministr kultury nemá v tomto případě co hodnotit. To bude činit zcela nezávislá výběrová komise, jejíž doporučení budu respektovat." Tato nezávislá komise se sešla 17. června a z 8 kandidátů na základě předložených koncepčních materiálů a následného hodinového pohovoru s kandidáty stanovila následující pořadí: 1. Dagmar Šefčíková, 2. Tomáš Vlček, 3.-4. Monika Buriánová a Milan Knížák. Protože její doporučení nespĺňovalo představu pana ministra došlo 29. června k nečekanému druhému kolu výběrového řízení. Z pohovorů, které se čtveřici nejúspěšnějších kandidátů vedla tentokrátě již zcela "závislá" komise, do níž ministr Dostál jmenoval - zcela v duchu dnešní vládou prosazovaného státního paternalismu - výhradně ze svých podřízených úředníků, vyšel vítězně Milan Knížák, vyznávající "pokud možno malou závislost na státních strukturách". Knížák byl také k 1. červenci jmenován novým generálním ředitelem NG, mimochodem již šestým v pořadí po roce 1990. Již vzhledem ke skutečnosti, že po-

prvé od roku 1919 byl na post ředitele naší ústřední galerie uveden nikoliv historik umění, ale výkonný výtvarný umělec, by bylo jistě na místě, aby ministerstvo kultury s projektem Milana Knížáka, obsahujícím vizi manažerskou, uměleckou i personální, byla seznámena především odborná veřejnost.

Je jistě nesporným právem (ale také odpovědností) ministra kultury jmenovat ředitele instituce, jejímž zřizovatelem je jeho úřad. Nicméně je nutno se ptát proč za situace, kdy byl pan ministr o svém výběru od samého začátku jednoznačně přesvědčen, nedošlo k přímému jmenování. Proč musela být před zraky odborné i široké veřejnosti provozována ona podivná a nedůstojná hra provázející onen zdánlivě demokratický způsob obsazení tohoto důležitého místa formou výběrového řízení, které navíc již od svého vypsání nesplňovalo standardy běžné v zemích Evropské unie? A ještě jednu otázku si nelze v souvislosti s obsazením místa generálního ředitele Národní galerie odpustit. Proč nedošlo k vypsání výběrového řízení, nebo k přímému jmenování nového ředitele již bezprostředně po rezignaci bývalého ředitele Martina Zlatohlávka v září loňského roku? A proč namísto definitivního řešení byla na dobu určitou (a neúměrně krátkou) jmenována pracovnice ministerstva kultury Dagmar Šefčíková jako dočasná ředitelka, o jejímž působení se vzápětí sám ministr vyjádřil s poněkud pejorativním akcentem jako o "nucené správě"? Za tohoto stavu se pak nabízí se pouze jediná odpověď, totiž že ministerstvo kultury nemělo a nemá vůbec jasnou představu o podobě a fungování Národní galerie, a že vzniklou situaci neřeší koncepčním způsobem, ale již po několik let jen a jen ad hoc. Bylo by zapotřebí důrazně upozornit, že NG není vhodným objektem pro věčné a zejména neuvážené experimentování, jemuž je posledních několik let ze strany ministerstva kultury (téměř pravidelně v přímé návaznosti na změnu ministra) opakovaně vystavována.

Šimon Oppelt: Stručný průvodce DIALem

DIAL (Decimal Index of the Art of the Low Countries) představuje vynikající pomůcku ikonografického bádání v oblasti holandské malby 15. - 18. století. Především je DIAL rozsáhlou sbírkou reprodukcí obrazů nizozemských mistrů, uspořádanou podle námětů (nikoli podle autorů). Celý projekt vznikl a byl uskutečňován péčí R. K. D. (Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie) v Haagu ve spolupráci s Department of Art History leidské univerzity. Duchovním otcem systému ikonografického třídění byl prof. H. van de Waal, fotokarty zhotovil a distribuoval R. D. K., kde jsou rovněž archivovány negativy a původní velkoformátové fotografie. Osnovu či jakousi

Kandidáti navržení plénem dodatečně:
PhDr. Beket Bukovinská (21)
PhDr. Dana Stehlíková (5)

Statut UHS

§ I. Název, sídlo a obvod činnosti.

- 1) Umělekohistorická společnost v českých zemích (dále jen Společnost) je dobrovolným sdružením pracovníků v oboru dějin umění.
- 2) Sídlem Společnosti je Praha; v jejím rámci však mohou být podle potřeby zřizovány pobočky. Pobočka jedná v souladu se statutem Společnosti a aktivizuje činnost Společnosti v oblasti své působnosti. Její zástupce se podle potřeby účastní práce výboru.
- 3) Obvodem činnosti Společnosti je území Čech, Moravy a Slezska.

§ II. Úkoly Společnosti.

- 1) Usilovat o rozvoj dějin umění a o jejich nejširší uplatnění - a to zejména v oblasti péče o památky, školské výuky, umělecké kritiky a galerijní a muzejní práce.
 - 2) Zastupovat zájmy historiků umění v odborných a profesních otázkách, zejména v otázce adekvátního honorování umělekohistorické práce včetně honorářů.
 - 3) Ochraňovat svobodu bádání jednotlivých členů Společnosti i oboru dějin umění jako celku a zasazovat se o demokratičnost vědecké a odborné praxe.
 - 4) Koordinovat badatelské úkoly jednotlivých umělekohistorických pracovišť nebo jednotlivých členů Společnosti.
 - 5) Projednávat a rozšiřovat výsledky současného bádání v dějinách umění; konfrontacemi s rozličnými metodickými přístupy rozpracovávat obecnější teoretické otázky oboru.
 - 6) Sledovat obsazování umělekohistorických míst všech stupňů; dbát při tom o důsledné dodržování požadavku odbornosti včetně soudních znalců a další poradenské činnosti. Trvat na obsazování míst cestou konkursů při zachování všech platných předpisů a na tom, aby v konkursních komisích byli historikové umění dostatečně zastoupeni.
 - 7) Bdit nad etikou oboru a nad dodržováním pravidel kolegiálních vztahů a loajality při pracovním a odborném styku.
 - 8) Spolupůsobit při pozitivním tříbení generačních rozporů uvnitř oboru.
 - 9) Pečovat o dorost v oboru podporováním studentských iniciativ.
- § III. Činnost Společnosti.
- 1) Sdružuje pracovníky v oboru dějin umění působící v různých, místně často velmi vzdálených pracovištích a tak vytváří vědomí oborové pospolitosti.
 - 2) Podle potřeby ustavuje odborné sekce, pracovní skupiny či komise, které se věnují specializovaným odborným zájmům nebo aktuálním problémům oboru. tyto si samy volí

své vedení, ale o své činnosti informují výbor Společnosti. Formou zasedání atp. mohou ostatní členy Společnosti blíže seznamovat se svými poznatky a tak čelit nevýhodám přílišné specializace.

3) Podporuje badatelskou práci, vyslovuje se k vědecké a odborné publikační činnosti v oboru dějin umění a ovlivňuje publikační a ediční praxi; za tím účelem usiluje o zastoupení svých členů v edičních a redakčních radách.

4) Sama nebo v součinnosti s jinými institucemi pořádá symposia, konference, kolokvia, semináře, diskuse, přednášky nebo jiné vhodné akce.

5) Organizuje řádná i mimořádná shromáždění členů Společnosti - řádná mají vedle spolkové agendy také odborný program.

6) Informuje veřejnost o své činnosti přednáškami a publikováním v odborném, popř. denním tisku, nejlépe však vlastní tiskovinou.

7) Při rozvíjení své činnosti spolupracuje s AV ČR, vysokými a odbornými školami, muzei, galeriemi, ústavy památkové péče, dalšími odbornými institucemi a zájmovými spolky.

8) Zřizuje informační centrum, které shromažďuje údaje o pracovních příležitostech, studijních pobytech, aspiranturách, stážích, stipendiích apod.

9) Koordinuje svou činnost s Uměleckohistorickou společností na Slovensku.

§ IV. Hospodářské prostředky Společnosti.

1) Finanční prostředky korunové i devizové:

a) Zápisné a členské příspěvky.

b) Dotace a subvence státních orgánů, právnických osob a osob fyzických (tuzemských i cizozemských).

c) Příjmy vyplývající z vlastní činnosti.

2) Společnost případně spravuje rovněž majetek movitý a nemovitý.

3) Výbor Společnosti určí pracovníka pověřeného správou financí a majetku.

§ V. Členství.

1) Podmínky jeho nabytí

Členem Společnosti se může stát každý pracovník v oboru dějin umění (český občan i cizinec), který absolvoval či absolvuje vysokoškolské studium příslušného směru, nebo se může prokázat odbornou činností v oboru. Členství se nabývá vyplněním přihlášky a zaplacením zápisného a členské příspěvku za běžný rok. Členství registruje a ve sporných případech o něm rozhoduje výbor Společnosti, proti jehož výroku je možno se odvolat valnému shromáždění Společnosti. Studenti dějin umění jsou při Společnosti bezplatně registrováni a zúčastňují se jejich akcí. Registrovaní mají hlasovací právo a volí svého zástupce do výboru Společnosti.

"kostru" uspořádání DIALu tvoří systém ikonografického třídění ICONCLASS (Iconographic Classification System), který poskytuje "klasifikační schéma", na jehož základě je DIAL vybudován. DIAL tak představuje pravděpodobně nejvýznamnější aplikaci ICONCLASSu (samotný ICONCLASS však může být využit k ikonografickému rozčlenění obrazového materiálu nejrůznějšího původu). Jádrem ICONCLASSu, tedy i DIALu je desetinné třídění, umožňující detailní námětovou klasifikaci daného souboru výtvarných děl. Součástí každé fotokarty DIALu je signatura námětu (signature, nověji notation), vytvořená na základě desetinného třídění. Signatura určuje s maximální přesností umístění karty v systému.

Základní schéma desetinného třídění DIALu, resp. ICONCLASSu

První stupeň klasifikace poskytuje devět nejobecnějších tříd: 1 Bůh a náboženství, nadpřirozeno, 2 Příroda, 3 Člověk, 4 Společnost, 5 Abstraktní náměty, 6 Dějiny, 7 Bible, 8 Legendy, příběhy, vyprávění s výjimkou klasických antických námětů, 9 Příběhy antické mytologie, klasické antické náměty.

První pětice skupin by měla zahrnout v relativní úplnosti všechna základní obecná témata výtvarného znázorňování. Zbývající čtyři třídy rozvíjí systém poněkud odlišným způsobem. Odkazují spíše k tradičním zdrojům obrazového vyjadřování, tedy k bibli, dějinám, antické mytologii atd.

Druhý stupeň klasifikace

10 Obecné náměty spojené se stvořením, kosmem, životem v nejširším slova smyslu

11 Křesťanství

12 Ne-křesťanská náboženství atd.

Třetí stupeň klasifikace tvoří písmena abecedy, která dovolují zvětšit rozsah systému o nepřeberné množství podskupin a zároveň zvyšují čitelnost signatury:

11 A Bůh, božství

11 B Nejsvětější Trojice

11 C Bůh Otec atd.

V dalších stupních třídění jsou používány opět arabské číslice, rozšiřující signaturu směrem doprava (část signatury, která následuje za písmenem, nazýváme "queue"):

11 F Panna Maria

11 F 19 Panna Maria se zvířaty

11 F 19 11 Panna Maria s jednorozcem

Další prostředky klasifikace v DIALu, resp. ICONCLASSu:

Použití zvláštních značek (special keys)

K detailnější specifikaci některých témat je použito číslic uváděných v kulatých závorkách se znaménkem +. Např. pro oblast 1 a 7 to jsou: 1 Bůh Otec, 2 Kristus, 3 P. Maria, 4 andělé atd., tedy

73 A 5 Zvěstování

73 A 5 (+ 4) Zvěstování s anděly

Seznamy specifikačních číslic najde uživatel na konci jednotlivých svazků Systému (viz níže)

Odkazy (cross-references) k příbuzným heslům

Jistou mezeru mezi oblastmi 1-5 a 6-9 tvůrci systému překlenuli pomocí důmyslné sítě odkazů, které najdeme u jednotlivých hesel Indexu (viz níže). Jsou uvozeny slůvky "see" nebo "see also" tištěnými kurzivou, řazeny jsou v abecedním pořádku a předcházejí vlastní údaje o signaturách.

Sdružené signatury (combined signatures, notations)

Přesnější klasifikaci komplexnějších námětů umožňují tzv. sdružené signatury. Jednotlivé části signatury jsou odděleny dvojtečkou, naznačující vztah mezi dvěma tématy (někdy můžeme dvojtečku přeložit: "jako symbol"), např.:

11 L Církev

46 C 24 loď na moři

11 L : 46 C 24 Církev symbolizovaná lodí plující po moři, loď jako symbol Církve

Vlastní jména jako prostředek klasifikace Některé námětové soubory třídíme pomocí

vlastních jmen, např. rozsáhlou skupinu světců: 11 H (ANTONIUS VI 13) = sv. Antonín Paduánský, svátek 13. června. Jména světců jsou uváděna v latinizované podobě, následuje datum svátku světce.

Zdvojení písmen (doubling of letters)

K rozčlenění materiálu použili autoři v některých případech zdvojených písmen:

11 H (...) světci

11 HH (...) svěťice

Upozorňujeme, že v DIALu v ÚDU jsou signatury 11 H a 11 HH (světci i svěťice) řazeny v jedné abecedě (obě řešení - tedy uspořádání světců i svěťic do jednoho abecedního pořádku i oddělené třídění - umožňují pravidla řazení fotokaret, uvedená v The General Introduction, in: ICONCLASS, System 2-3, Amsterdam - London 1974, pp. IX-XXII).

Signatury detailů

Jestliže umělecké dílo představuje pouze část ikonografické jednotky (např. studie ruky Evy s jablkem), je použita signatura celé této jednotky, ale je označena hranatými závorkami

71 A 42 Eva nabízí Adamovi jablko

[71 A 42] studie detailu výše uvedeného námětu

Signatury uměleckých děl s více než jedním námětem

Umělecké dílo s více náměty (tj. umělecké dílo obsahující několik "ikonografických jednotek") má dvě i více signatur a nachází se v systému na několika fotokartách (na každé z nich jsou uvedeny všechny signatury daného díla a bílá šipka určuje, podle které signatury má být konkrétní fotokarta řazena).

Zásady, podle kterých řadíme fotokarty v systému DIAL, přináší jednak zkrácené vydání ICONCLASSu (Decimal Index of the Art of the Low Countries, Abridged Edition of the the Iconclass System. The Hague 1971, s. 13 - 14), v nové, propracovanější podobě je nalezneme ve svazku 2-3 nezkrácené verze ICONCLASSu (The General Introduction, in: ICONCLASS, System 2-3, Amsterdam - London 1974, s. IX-XXII).

Pomůcky DIALu a ICONCLASSu

Kompletní vydání systému, které se připravovalo po mnoho let, nahrazovaly starší, provizorní pomůcky DIALu. Jedná se o stručný rejstřík DIALu z r. 1961, který dovolil uživateli do celého systému vstoupit, a o zkrácenou verzi schématu ICONCLASSu, která přináší základní poučení o způsobu práce s DIALem a ICONCLASSEM (vydání z r. 1968 a v doplněné podobě z r. 1971, podrobně viz níže). Značné zprůhlednění systému znamenalo 17 svazků kompletního vydání ICONCLASSu z let 1973 - 1985. Obsahuje tři základní části: 1) System (7 sv.: 1, 2-3, 4 Part I, 4 Part II, 5-6, 7, 8-9), 2) Index (3 sv.: A-E, F-O, P-Z), 3) Bibliography (7 sv., členěny obdobně jako System na devět základních oblastí klasifikace). S principy práce v ICONCLASSu podrobně seznamuje svazek System 2-3, Amsterdam - London 1974, s. IX-XXII. Vlastní Systém, který představuje nejdůležitější část souboru ICONCLASSu, přináší základní klasifikační schéma, umožňující logické a velmi přehledné uspořádání jakéhokoli obrazového materiálu (souboru fotografií, reprodukcí apod.) podle námětu. Jak uvádíme výše, DIAL představuje pouze jednu konkrétní aplikaci ICONCLASSu, a to aplikaci na holandské malířství 15. - 18. století. Přístup k tomuto rozsáhlému souboru uživateli umožňuje Index, ve kterém vyhledá námět a k němu příslušnou signaturu: ta určuje umístění karty či karet s fotografií obrazů daného tématu (návod k použití Indexu je na s. XIII-XVIII svazku A-E). Signaturu doporučujeme následně zkontrolovat rovněž v Systému, který uvádí další, podrobnější třídění a kde značka + upozorňuje na existenci odkazů v Bibliografii. Sedm svazků Bibliografie je vynikající pomůckou ICONCLASSu, přinášející rozsáhlé rešerše ikonografické literatury (připomínáme však, že bibliografie vycházela postupně v letech 1973 - 1983, takže skutečně recentní literaturu k danému tématu zde uživatel ICONCLASSu, resp. DIALu bohužel nenajde). Úplný rejstřík italských názvů personifikací Iconologie Cesara Ripy obsahuje Bibliografie 5-6, s. 79-87. Doporučujeme rovněž ověřit signaturu hledané ikonografické jednotky nahlédnutím do staršího rejstříku DIALu (Decimal Index to the Art of the Low Countries. Alphabetic Subject Index. The Hague, Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie 1961.) Systém ICONCLASS se za dobu svého postupného vzniku péčí svých zakladatelů a jejich pokračovatelů značně zdokonalil a

2) Povinnosti členů

a) Zachovávat ustavení statutu Společnosti.

b) Aktivně se podílet na plnění úkolů Společnosti.

c) Podle svých možností přispívat k rozvoji oboru.

d) Platit členské příspěvky.

3) Práva členů

a) Volit a být volen do orgánů Společnosti.

b) Podávat návrhy a hlasovat o návrzích podaných na zasedáních Společnosti.

c) Být informován o činnosti Společnosti, zejména o odborných a dalších akcích, které Společnost pořádá nebo spolupřádá, a těchto podniků se účastnit.

d) Používat stipendií a podpor zprostředkovaných Společností, pokud Společnost pro své členy k tomuto účelu získá prostředky.

e) Vlastnit registrační průkaz Společnosti.

4) Zánik členství

Členství zaniká:

a) Úmrtím člena.

b) Písemným prohlášením o vystoupení ze Společnosti.

c) Neplacením členských příspěvků po dva roky bez uvedení závažných důvodů.

d) Vyloučením.

5) Člen může být ze Společnosti vyloučen jejím výborem poruší-li obecně platné zásady etiky oboru nebo jedná-li v rozporu s povinnostmi, které mu ukládá statut.

Způsob vyloučení bude upraven organizačním řádem Společnosti. Proti tomuto rozhodnutí se vyloučený člen může odvolat k valnému shromáždění Společnosti.

§ VI. Orgány Společnosti.

Vedoucím orgány Společnosti jsou: valné shromáždění, výbor a předsednictvo.

1) Valné shromáždění

Valné shromáždění, jehož jednání se účastní všichni členové Společnosti včetně registrovaných:

a) Určuje v mezích statutu činnost Společnosti.

b) Volí 15 členů výboru.

c) Odvolává funkcionáře na jejich žádost nebo neplní-li povinnosti.

d) Stanoví výši zápisného a členských příspěvků.

e) Usnáší se o zásadních věcech hospodářské povahy.

f) Usnáší se o změnách statutu, popř. o rozchodu Společnosti.

g) Volí návrhovou a volební komisi a zapisovatele.

2) Činnost valného shromáždění

a) Řádné valné shromáždění svolává předseda Společnosti jednou do roka; mimořádné podle potřeby anebo do 6 týdnů po tom, co o to byl požádán nejméně desetinou členů Společnosti s uvedením předmětu jednání. Všichni členové Společnosti musí být o konání valného

shromáždění písemně uvědoměni 2 týdny před jeho termínem. Nesvolá-li předseda valné shromáždění, ač je k tomu povinen nebo o to byl za uvedených podmínek požádán, může tak učinit kterýkoliv jiný člen výboru.

b) Valnému shromáždění předsedá a řídí je předseda, případně za jeho nepřítomnosti či s jeho pověřením jiný člen výboru.

c) Valné shromáždění je způsobilé se usnášet, je-li přítomna nebo zastoupena alespoň polovina členů Společnosti; nesejde-li se v určenou hodinu potřebný počet, koná se o půl hodiny později nové valné shromáždění, které je způsobilé se usnášet je-li přítomna alespoň pětina členů Společnosti.

d) Za usnesení se pokládá návrh, pro který hlasovala nadpoloviční většina přítomných, nebo pro něj při rovnosti hlasů hlasoval předseda.

e) K usnesení o změně statutu nebo o rozchodu Společnosti je třeba souhlasu dvou třetin přítomných členů.

3) Výbor a předsednictvo

a) Výbor je výkonným orgánem valného shromáždění; řídí veškerou činnost Společnosti, pokud to není vyhrazeno valnému shromáždění.

b) Výbor se skládá z 15 členů, jež volí tajným hlasováním na 3 roky valné shromáždění ze členů Společnosti. Odstupující členové mohou být opět zvoleni, ale maximálně na jedno následující volební období. Před případným dalším zvolením musí následovat césura alespoň jednoho období.

c) Výbor volí ze svého středu předsednictvo - předsedu, 2 místopředsedy a tajemníka.

d) Výbor, jakožto volený orgán oboru, je oprávněn volit - a to ze všech členů Společnosti - české zástupce v Národním komitétu dějin umění, s nímž koordinuje svou činnost.

e) Schůze výboru svolává předseda podle potřeby, je však povinen schůzi svolat nejméně třikrát do roka nebo do týdne po tom, když byl o to požádán alespoň třetinou členů výboru.

f) Nesvolá-li předseda schůzi výboru, ač je k tomu povinen, může tak učinit kterýkoliv jiný člen předsednictva.

g) Výbor je způsobilý se usnášet, je-li přítomna alespoň polovina jeho členů.

h) Za usnesení výboru se považuje návrh, pro který hlasovala většina přítomných, nebo pro něj při rovnosti hlasů hlasoval předseda.

ch) Výbor sestavuje koncem každého roku plán práce a (spolu s pracovníkem pověřeným správou financí a majetku) hospodářský plán na příští rok, a počátkem roku návrh účetní uzávěrky za uplynulý hospodářský rok. Předkládá je valnému

zejména poslední oblasti 8 a 9 byly nově uspořádány. Nové, podrobnější členění však leckdy bohužel neodpovídá signaturám starších fotokaret.

Příloha

Přehled pomůcek systému DIAL a ICONCLASS (k dipozici ve fototéce ÚDU AV ČR)

- 1) Decimal Index to the Art of the Low Countries. Alphabetic Subject Index. The Hague, Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie 1961.

- 2) Decimal Index of the Art of the Low Countries. Abridged Edition of the the Iconclass System. The Hague, Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie 1968.

- 3) Decimal Index of the Art of the Low Countries. Abridged Edition of the the Iconclass System. The Hague, Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie, second and revised edition 1971.

- 4) kompletní vydání ICONCLASSU: ICONCLASS, North-Holland Publishing Company, Amsterdam - London, od roku 1976 Amsterdam - Oxford - New York, 1973-1985. 17 vols.

Martin Horáček: Nová instalace zámecké obrazárny v Kroměříži

Kroměřížský zámek patří mezi nejcennější historické objekty v českých zemích. Jedinčnost církevní rezidence, jejích uměleckých sbírek, Podzámecké a Květné zahrady byla nedávno stvrzena zapsáním celého areálu na prestižní seznam Světového kulturního a přírodního dědictví. Toto ocenění na jedné straně jistě povede ke zvýšení návštěvnosti a tím i k většímu přílivu financí, na druhé straně s sebou přináší též povinnost udržovat komplex v dostatečně reprezentativním stavu a zároveň jej v mezích možností učinit pro turisty co nejatraktivnějším. Nutno poznamenat, že správa zámku v této věci opravdu nezháhá. Došlo ke zpřístupnění věže, v nedaleké mincovně byla otevřena expozice ražeb olomouckých biskupů, ke konci se v současnosti chýlí roz-

Kristus jako dobrý pastýř s anděly, Středoitalský malíř, kolem r. 1550

sáhlá oprava zámeckých fasád. V zimních měsících na přelomu let 1998 a 1999 potom proběhla rekonstrukce interiérů proslulé obrazárny, otevřené v nové podobě od dubna letošního roku. Zdejší soubor evropského malířství 15.-18. století je výsledkem dlouhodobé sběratelské činnosti olomouckých biskupů a arcibiskupů. Rozhodující význam měly zvláště velkorysé nákupy biskupa Karla z Lichtenštejna-Kastelkornu (1664-1695), prostřednictvím kterých byla sbírka obohacena o své nejdůležitější součásti, zejména o stěžejní Tizianovu kompozici Apollo trestá Marsya. Akvizice Lichtenštejnových nástupců v 18.-20. století neznamenal pro kolekci srovnatelný kvalitativní přínos, naopak v roce 1830 byla mnohá cenná díla rozprodána v dražbě. Koncem 19. století byla zřízena galerie ve druhém patře zámku, tehdy se rovněž začalo s restaurátorskými pracemi. Po skončení druhé světové války došlo k rozšíření expozice o některé obrazy, jež do té doby tvořily dekorativní výplň dřevěných obkládků stěn jídelny a Trůnního sálu. V roce 1984 byla dokončena reinstalace galerie, připravená historiky umění Ivo Krskem a Antonínem Jirkou a architektem Vladimírem

Horou. Tehdy bylo vystaveno v devíti místnostech a přilehlé chodbě 105 obrazů. Rekonstrukce z let 1998-1999 si stanovila za cíl zejména zkvalitnit osvětlení exponátů a zároveň dosáhnout jejich přehlednějšího uspořádání. Autorem scénáře nové instalace je historik umění Milan Togner, projektantem architekt Josef Bradač. Vyřazením zápůjček se snížil počet prezentovaných děl na 86, což umožnilo vyčlenit chodbový prostor na konci galerie pro krátkodobé výstavy. Výraznou proměnou prošla samotná podoba sálů. V souladu se soudobými světovými trendy (Louvre aj.) získaly stěny větší pestrost (odstíny žluté, červené a zelené), kterou dodržují i koberce, nově položené na parketové podlahy, takže každá místnost má nyní jednotné barevné ladění. Také nové popisky a další průvodní texty jsou natištěny na deskách s podkladem v barvě sálu. Osvětlovací tělesa postavená na zemi nahradily rampy zavěšené pod stropem. Pronikání denního světla omezují zřasené textilie, spuštěné v oknech. Expozici oživují rostlé květiny v květináčích. Obrazy jsou velmi vhodně rozděleny do skupin podle geografických, chronologických a námětových souvislostí. Vznikly následující celky: 1. Sál gotické a renesanční malby (Střední Evropa, Německo a Nizozemí 15.-16. století), 2. Sál nizozemského a německého portrétu 16. století, 3. Sál záalpské žánrové malby (Nizozemí a Německo 16. století), 4. Sál flámské a holandské malby 17. století, 5. Sál italské malby 15. a 16. století, 6. Tizianův sál, 7. Sál Bassanova cyklu Potopa světa, 8. Sál italské malby 17. století, 9. Sál středoevropské malby. Zhodnotit objektivně současnou tvář galerie není jednoduché. Jednoznačným přínosem je nové bodové osvětlení obrazů, které se z přímého pohledu až na výjimky nelesknou. Stálo by ale za pokus ještě vhodněji natočit světelné zdroje, aby se zamezilo výskytu příliš ostrých stínů pod rámy maleb. Barva zdí obrazy nepohlcuje, jako problematičtější se jeví překrytí dekorativně vyskládaných parket rozměrnými koberci. Sice se tím zabránilo nepříjemnému vrzání pod kroky procházejících, sytě barevný koberec však na sebe příliš strhává pozornost, a stává se tak nejnápadnějším exponátem. Jeho jednolitá plocha vyvolává především ve větších sálech tísnivý dojem prázdnoty. Nepříznivý prostorový efekt by jistě zlepšilo vhodné rozmístění sedacího nábytku, jenž zatím v celé expozici chybí. Jeho absence je neodpuštělná už proto, že běžná prohlídka trvá nejméně jednu hodinu a po jejím ukončení se návštěvník musí vrátit stejnou cestou zpět ke vchodu, nehledě na skutečnost, že většina příchozích předtím shlédla historické komnaty, což dohromady představuje solidní fyzický výkon. (Méně ukáznění milovníci umění si ovšem mohou pohodlně odpočinout na měkkém koberci.) Na druhou stranu, přinejmenším na jaře a na podzim asi zájem o posezení mezi obrazy nebude, v sálech totiž panuje značný chlad, který ocení turisté snad jen uprostřed sezóny. Nechybí zde tím pádem šatna, neboť málokdo si bude chtít své svršky odkládat. Dobrý úmysl rozmístit v galerii živé květy znehodnocuje jejich vysazení do různých typů nepříliš zdobných květináčů s pestrobarevnými miskami na vodu. Na uspořádání obrazů oproti dřívějšímu stavu zaujme vystavení Tizianova plátna ve zvláštní místnosti, jež má připomínat unikátnost díla v rámci kolekce, zdůrazněnou i slavnostním "zlatým" povrchem stěn. Protože se ale jedná o nejmenší prostor, není možné ubránit se pocitu tísnivosti, podobně jako při samostatné instalaci velkých kompozic Bassanových. Vynikající je rozhodně zavěšení Lissovy Inspirace sv. Jeronýma v ose průhledu vchody jednotlivých sálů. Samostatnou kapitolu představují vysvětlující texty. Jejich tónovaný podklad zbytečně rozmnožuje přítomný počet odstínů dané barvy, dominující příslušné místnosti, a působí proto poněkud pouťově. U každé malby je upevněna popiska, oznamující autora, dataci a název práce. Při vchodu do galerie se nachází krátké pojednání o historii sbírky, vedle vstupu do každého sálu pak odstavce, objasňující jeho tematické zaměření a charakterizující stručně vystavená díla a jejich tvůrce. Pro čtenáře by ovšem bylo praktičtější přesunout údaje, které se vztahují ke konkrétní malbě, přímo k ní, neboť takto je v případě hlubšího zájmu nucen neustále se vracet k úvodní tabuli. Definitivní podobu doprovodných textů bohužel poznamenala nedbalost, stylistická neobratnost při zpracovávání a místy i nepochopení podkladů, dodaných zřejmě autorem scénáře. Ten by sotva mohl souhlasit s větou na desce v sále č. 5: "Nejvýznačnějším reprezentantem holandské malířské školy 2. poloviny 16. století byl Annibale Carracci." Z dalších prohrěšků vynikne například častější ponechávání

shromáždění ke schválení a případnému ověření.

§ VII. Zastupování Společnosti.

1) Společnost zastupuje a jejím jménem jedná předseda.

2) Za Společnost se předseda podpisuje tak, že k předepsanému nebo předtištěnému názvu

Společnosti připojí svůj podpis s uvedením funkce.

3) Výbor může zmocnit též jiné členy výboru, popříp. jiné osoby, aby v rozsahu, ježž určí, Společnost zastupovali a jednali jejím jménem.

4) Osoby takto zmocněné se podpisují za Společnost s dodatkem, vyjadřujícím jejich zmocnění ("v zastoupení").

§ VIII. Závěrečná ustanovení.

1) Ustanovení statutu není na překážku ústavě a obecným právním normám.

2) Podrobnosti upraví organizační a jednací řád.

Nový zlínský salon

Ve dnech 13. května - 31. srpna 1999 se ve Zlíně uskutečnil již druhý ročník Nového zlínského salonu, který, jak známo, navazuje na tradice baťovských přehlídek současného českého umění, konaných v letech 1936 - 1948 převážně v budovách zlínského Studijního ústavu. Hlavním pořadatelem akce je Státní galerie ve Zlíně ve spolupráci s Městem Zlínem, Ministerstvem kultury ČR, Okresním úřadem ve Zlíně a Nadací Tomáše Bati. Letošního ročníku se zúčastnilo 125 autorů, které vybrala desetičlenná jury, jejímž předsedou byl zvolen PhDr. Ludvík Hlaváček, ředitel Nadace současného umění v Praze. Vzhledem k tomu, že tato v celostátním kontextu ojedinělá přehlídka bude mít i do budoucna "trienální" charakter, členové jury kladli při výběru autorů důraz spíše než na jména nesporných osobností našeho umění (klasiků, jejichž dílo je stálou součástí různě založených přehlídek umění a stálých expozic), na tvorbu, která se formuje v přímém dotyku s aktuální výtvarnou problematikou, anebo se dynamicky proměňuje v rámci osobního vývoje jednotlivých umělců. Na letošním salonu se tak objevily ve srovnání s jeho předchozím ročníkem některá nová jména (zejména z regionů) a početněji je zastoupena i nejmladší výtvarná generace (spodní věková hranice snížena na 30let).

II. Nový zlínský salon se tak více než v minulosti otevírá i méně tradičním a novým uměleckým médiím (instalace, video, počítače, ad.). Výběr konkrétních prací byl plně ponechán na autorech a jejich kvalitu mohou diváci posoudit ve výstavních prostorách Domu umění, na zámku, ve výstavní síni škol a v exteriérech centra Zlína. K přehlídce je vydán obsáhlý katalog s texty L. Ševečka Z. Felixe, M. Kolečka, J. a J. Ševčíkových.

Nová instalace zámecké obrazárny v Kroměříži

Téměř po 100 letech byla 22. dubna 1999 otevřena a zpřístupněna nová instalace kroměřížské obrazárny. Od roku 1899 již šestá instalace redukuje počet vystavených obrazů na 96 prací a podobně redukuje i výstavní sály na počet devíti. Nová instalace důsledně vychází ze tří základních premis - výběr pouze toho nejkvalitnějšího, co v současné době kroměřížská sbírka poskytuje, omezení vystavených prací pouze na původní fond kroměřížské sbírky a jistý důraz na zřejmě rozhodující období formování sbírky, tedy na období 2. pol. 17. století. Autorem architektonického řešení je ing. arch. J. Bradáč, výběr obrazů a umělecko-historickou koncepci navrhnul M. Togner.

Jeden z prvních řešitelů nové expozice, dr. A. Jirka, se bohužel její realizace nedožil. Nová expozice je doplněna již v loňském roce vyšlým katalogem, jehož anglická a německá verze vyjde v červenci.

B.I.T. online.

**Zeitschrift für Bibliothek,
Information und Technologie
mit aktueller Interner-Präsenz:
<http://www.bitonline.de>.**

ISBN 1435-7607

V roce 1998 začalo vycházet nové periodikum věnované problematice knihovnictví, informační výměny a novým komunikačním, zejména internetovým technologiím, s přesahem i do dalších oborů, mj. i do problematiky archivní a dokumentační. tj. tematice z různých důvodů blízké i praktickým potřebám dějin umění. Časopis je ovšem principiálně zajímavý i svou kombinovanou internetovo-tištěnou podobou.

Ve světovém internetu je možné najít již asi 6.000 etablovaných časopisů v elektronické formě, nepočítaje v to různé více či méně pravidelné občasníky. Tyto časopisy splňují jeden ze základních požadavků dnešní doby - zprostředkování rychlého a zejména co nejaktuálnějšího toku informací od jejich zdroje k zainteresovanému příjemci. Elektronická podoba umožňuje ve své podstatě zatím nevídanou možnost rychlé aktualizace, včetně aktualizace online a stejně rychlé distribuce ke konečnému uživateli a její možnosti jsou v tomto směru nesrovnatelné s klasickým tištěným médiem. Na druhé straně požívá klasický tištěný časopis vesměs obecně vyšší prestiže, nemluvě o kvalitě

předložky "v" na konci řádku, přídatné jméno "Rubensovský" s velkým "R" (sál č. 4), název města v pádu "kroměříži" s malým "k" (sál č. 8), tvar "biskupa Karla II. z Liechtensteinu-Castelcornu" (vícekrát). Použití příliš komplikovaných souvětí znepráhledňuje zvláště informaci o Tizianovi. Poněvadž jsou veškeré údaje uvedené česky, jeví se jako nanejvýš žádoucí opatřit pro cizince jejich překlady v hlavních světových jazycích alespoň ve formě příručních výtisků. S ohledem na výjimečné postavení kroměřížské zámecké obrazárny mezi domácími galeriemi lze její novou instalaci jen přivítat. Maximální pozornost věnovaná detailům a výběru doplňujících prvků musí být však v takovém případě samozřejmostí. Náprava alespoň nejzávažnějších z výše zmíněných nedostatků není časově ani finančně příliš náročná a jistě by prospěla jinak zdařilému výsledku, jenž byl rekonstrukcí dosažen.

Hana Seifertová: Gottfried von Wedig (1583 - 1648), Stilleben und Porträts, výstava a symposium v Darmstadtu

Na přelomu roku 1998-1999 uspořádalo Wallraf-Richartz Museum v Kolíně nad Rýnem společně s Hessisches Landesmuseum v Darmstadtu postupně na obou místech výstavu, věnovanou kolínskému malíři Gottfriedu von Wedig. Výstava představila tohoto umělce jednak jako schopného, názorově však spíše konzervativního portretistu kolínského patriciátu, jednak jako malíře zátiší, navazujícího úzce na staršího Georga Flegela (1566-1638). Wediga, až do šedesátých let téměř zapomenutého malíře, znovu objevil v šedesátých letech Horst Vey a věnoval mu několik článků ve Wallraf-Richartz Jahrbuch. Sledoval malíře především jako portretistu, jehož standartně dobré podobizny jsou vesměs signovány, datovány a lze určit i koho z kolínských měšťanů představují. Z našeho prostředí jsou známy podobizny pána a paní z rodiny Gymnichů, chované ve sbírce maltézského řádu v Praze. Vey publikoval také dvě signovaná, avšak nedatovaná zátiší tohoto mistra a zároveň se pokusil mu jiná připsat. V následujících letech byla s Wedigovým jménem spojována s větším či menším úspěchem řada dalších zátiší, nicméně se nedařilo vtisknout této části tvorby kolínského malíře pevnější obrysy. Pořadatelé výstavy představili Wediga jako portretistu manželských párů i rodinné podobizny, poukázali zároveň na nevyjasněnou produkci jeho obrazů zátiší: prezentovali vedle sebe obě signovaná zátiší spolu s dalšími díly, která mu byla připisována. Vedle toho nabídli návštěvníkům výstavy možnost srovnání Wedigových zátiší s tvorbou německých malířů a nizozemských emigrantů ve Frankfurtu a Hanau. Díla Georga Flegela, zakladatelské osobnosti malby zátiší v Německu, zde byla vystavena vedle tvorby Nizozemců, usazených v Hanau - vedle Pietera Binoit a Isaaka Soreau a kolínského malíře mladší generace Johanna Michaela Hambacha a také vedle prací antverpských umělců Osiase Beerta a Franse Badense. K výstavě byl vydán katalog se studii Ekkeharda Maie, Kurta Wettengla a Anke Repp-Eckert a soupisem díla Gottfrieda de Wedig od Andrease Schumachera, k jehož atribucím lze vyslovit výhrady (Kat. Gottfried von Wedig 1583-1641, Köln 1998).

Při příležitosti výstavy se konalo ve dnech 26. a 27. března 1999 v Darmstadtu symposium, věnované výhradně problematice Wedigových zátiší. K přednáškám byli pozváni specialisté z Německa, Rakouska a České republiky. Dr. Sybille Eber-Schifferer (dříve ředitelka Landesmusea v Darmstadtu, dnes generální ředitelka Státních sbírek v Drážďanech) zahájila přednáškou Vom katholischen Topf auf den protestantischen Tisch, v níž zhodnotila vliv antverpské malby zátiší na tvorbu umělců frankfurtsko-hanavského okruhu. Prof. dr. Claus Grimm (ředitel Haus der Bayerischen Geschichte, Augsburg) se v referátu Stilabgrenzungen, Flegel - Werkstatt - Umkreis pokusil na promítaných makrosmícních detailů zátiší rozlišit autentické práce Georga Flegela od dílenských kusů. Prof. dr. Gerhard Bott (bývalý ředitel Landesmusea v Darmstadtu, později ředitel Germanisches Nationalmusea v Norimberku, dnes činný v Rakousku) posoudil v lekci Stillebenmaler des 17. Jahrhundert in Hanau tvorbu hanavských malířů zátiší a jejich vztahy k Frankfurtu. Dr. Kurt Wettengl (kurátor Hi-

storického muzea ve Frankfurtu) se věnoval tématu Georg Flegel als Stillebenmaler in Frankfurt am Main a dr. Hana Seifertová (Národní galerie v Praze) zhodnotila rozdílný přístup k tématu zátiší u všestranně vynalézavého Georga Flegela a na předlohách závislého Gottfrieda von Wedig v přednášce Georg Flegel Inventionen und Gottfried von Wedig Inspirationen. K diskusi, která se konala následně po přednáškách přímo mezi obrazy, byli dále přizváni prof. dr. Horst Vey z Karlsruhe, dr. Sam Segal z Amsterdamu, dr. Anke Repp-Eckert z Essenu a Andreas Schumacher z Bonnu. Publikum tvořili jednak historici umění z místních a okolních muzeí, studenti z univerzit v Kolíně, ve Frankfurtu a v Bonnu a dále členové Sdružení přátel Hesenského zemského muzea. Výstava, přednášky i diskuse se soustředily zejména k otázkám atribuce zátiší Gottfrieda von Wedig. Ukázalo se, že podíl tohoto kolínského umělce na vývoji zátiší v německých oblastech té doby sice zdaleka není zanedbatelný, avšak autorství některých děl, spojovaných s jeho jménem, je v současné době velmi obtížně řešitelné. Nicméně okolnost, že přece jen byly odhaleny některé nové vztahy mezi vystavenými díly, naznačila perspektivu dalšího bádání: přesvědčivě se ukázalo, že v rámci sledovaných obrazů existují skupiny, které lze považovat za práce jedné ruky, případně jedné dílny. Tyto poznatky vytvářejí platformu, s níž lze počítat v dalším studiu. V tom smyslu měla výstava i symposium pozitivní význam nejen jako velmi příjemné mezinárodní setkání historiků umění, ale také jako výměna názorů, která může posunout stále diskutované téma zátiší o něco kupředu.

Jiří Roháček: Jedno pracovní epigrafické zasedání – a proč bychom se o něj měli zajímat

Ve dnech 10.–12. května 1999 se uskutečnilo ve Vídni na půdě Rakouské akademie věd každoroční pravidelné zasedání spolupracovníků epigrafického edičního podniku spojených německých akademií a Rakouské akademie věd Die Deutschen Inschriften (DI). Jak je známo, tato dnes již 48 svazková řada postupně formou vědeckého katalogu zpřístupňuje teritoriálně německý, resp. rakouský nápisový fond s horní zájmovou hranicí vesměs 1650. Jednalo se o neveřejné čistě pracovní setkání u kulatého stolu, věnované metodologickým a terminologickým otázkám. Jako jediný host byl přizván autor této zprávy.

Proč by měla být tato akce a akce jí podobné hodny naší pozornosti? O vzájemném úzkém vztahu epigrafiky a dějin umění a o možnostech interdisciplinární spolupráce se již porůznu, mj. i na stránkách Bulletinu UHS psalo a argumenty je zbytečné opakovat. Korpus DI je pak zřejmě nejkvalitnějším podnikem svého druhu a pro nás svým teritoriálním, chronologickým a materiálovým záběrem a v neposlední řadě i po stránce metodologické nejbližším. Řada epigrafiků, mj. i účastníků pojednávaného setkání, má uměleckohistorické vzdělání, nezřídka intenzivně pracují a publikují v obou oborech. Nepřekvapí tedy, že se na těchto setkáních projednávají i hraniční problémy, jako např. na tomto zasedání otázka detailní nomenklatury při popisu epitafních artefaktů, které jsou pochopitelně pro epigrafiku jednou z profilujících kategorií nositelů nápisů. Svého času bylo na epigrafické půdě ostatně projednáváno i obecné pojmosloví sepulkrálních památek – právě zde může totiž interpretace nápisových textů v kombinaci s důsledným uplatňováním funkčního hlediska přinést mnoho cenného. Další témata vídeňské diskuse, jako sjednocování a precizování edičních zásad DI, směrnice pro práci se sekundárním dochováním nápisů, návrh lemmatizovaného německého glosáře či doporučení pro popis heraldických památek na nositelích nápisů jsou z hlediska dějin umění odtážité jen zdánlivě. Zprostředkovaně, jako východiska pro interpretaci nápisů, jsou využitelné i pro kritickou interpretaci, klasifikaci či prostou precizní deskripci nositelů nápisů – uměleckohistorických památek.

klasického tisku a o pohodlnějším čtení. Pojednáváný časopis se snaží spojit zmiňované výhody obou médií a čtenáři dostali v polovině tohoto roku do ruky první dvojčíslo tištěné verze. Obsah je členěn do několika variabilních rubrik. odborné příspěvky, poskytující větší pojednání zprávy - aktuální reportáže - zde se představují především instituce a nové knihovní stavby. Digit@l News Novinky elektronického zpracování dat, multimedií a telekomunikací Kurz notiert prezentuje krátké zprávy, personálie a termíny Recenze - knih a odkazy na literaturu Nové produkty - firma a služby Herstellerverzeichnis Internetová podoba časopisu pak přináší vlastní tištěnou podobu časopisu - plná verze, ne pouze anotací - a možností strukturovaného ovládání, a dále řadu aktuálně rubrik s aktuálně obměňovaným, většinou pak online obměňovaným obsahem: News, odborné příspěvky, reportáže, veletržní a výstavní news, veletržní a výstavní plán, přehled oborových akcí. Stránka je doplněna Imressem, editorialem, možností abonementu, možností získání zkušební sešitu a burzou pracovních příležitostí. Plná verze tištěného časopisu je vykoupena proužkovou reklamou, nahrazující po finanční stránce ztrátu částí potencionálních odběratelů tištěné verze. Zvolená neobvyklá kombinovaná forma časopisu je principiálně progresivní, i když – vzhledem k stále stoupající kvalitě a klesající ceně přímých výtisků z internetu - zřejmě pouze pro přechodnou dobu. Otázky vyvstávají aktuálně spíše s ohledem na poměrně nízkou periodicitu tištěné verze - čtvrtletník - která se z informačního hlediska stává, zejména pak ve vztahu k pojednávaným tématům, nutně pouhým přívažkem verze elektronické. Tento dojem dále potvrzuje hned první vydání ve formě dvojčísla! To samozřejmě přináší úsporu nákladů a řeší i některé další problémy, u čtvrtletníku a zejména u čtvrtletníku s oblastí nových technologií, by se však nemělo objevovat ani výjimečně. Co se týká obsahové stránky její kvalita a spjatost s praxí bude zřejmě zajištěna vydavatelským a redakčním kolegiem a stálými spolupracovníky, kde figurují osoby z renomovaných německých a rakouských knihoven na odborných i vedoucích postech, včetně ředitelských. Pro další bližší údaje, např. k vydavatelům, nakladatelství, ceně a možnostem objednání lze odkázat na výše uvedenou internetovou adresu.

Jiří Roháček

Baderovo stipendium pro výzkum malířství

17. století pro rok 1999

Baderovo stipendium pro výzkum barokního malířství bylo letos udělováno již posedmé, avšak se dvěma změnami. Především bylo možné se vrátit k původní mecenášově konceptci a udělovat jedno stipendium ve výši 15,000 USD určené pro mladého absolventa dějin umění, který díky stipendiu bude moci strávit jeden semestr na některé zahraniční universitě nebo výzkumném ústavu a přitom připravovat svou doktorskou práci. Z této proměny vyplynula i potřeba hlouběji analyzovat kvalitu projektů předkládaných uchazeči o stipendium. Proto tentokrát uchazeče vybírala komise ve složení Hana Seifertová (Sbírka starého umění Národní galerie v Praze), Michal Šroněk (Ústav dějin umění AV ČR) a podepsaná zástupkyně Dr. Badera. Stipendium bylo přiznáno Vladanu Antonovičovi, absolventu studia dějin umění a archivnictví Palackého university v Olomouci (prof. M. Togner), který bude na Universitě v Innsbrucku pracovat na doktorské práci o kopistech pracujících pro biskupa Karla Liechtenštejna.

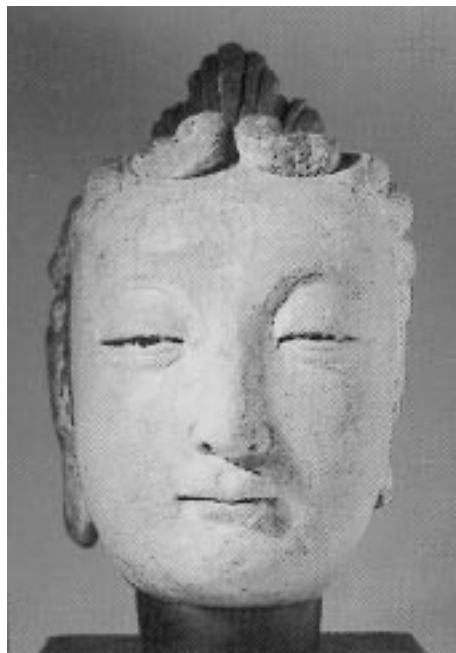
Druhá změna v organizování stipendia je bohužel nepřijemná a může vést v příštích letech až k jeho zániku. Dosud totiž byla prostředníkem Nadace pro občanskou společnost (Foundation for a Civil Society New York), která nejen profesionálně vyřizovala administrativu a organizaci, ale především byla z pohledu amerických zákonů příjemcem peněz, což je pro dárců zásadně důležité. Tato nadace však vloni v létě ukončila svou činnost v Česku a výrazně omezila i své aktivity v USA, takže komunikace s ní je velmi obtížná. Letošní ročník bylo třeba zorganizovat "na koleně", pokud však nebude nalezena jiná prostředkující nadace, lze předpokládat, že Dr. Bader poskytování svého stipendia ukončí.

O výsledku se budu snažit včas informovat především katedry dějin umění, aby studenti věděli, s čím mohou v příštích letech počítat.

Milena Bartlová

Personálie a informace

K 1. 8. 1999 jmenoval generální ředitel NG v Praze prof. Milan Knížák novou ředitelku Sbírky moderního a současného umění ve Veletržním paláci Katarinu Rusnákovou (1959). Absolventku dějin umění FF Univerzity Komenského v Bratislavě. Působila 5 let jako ředitelka Považské galerie umění v Žilině, kde připravila řadu výstav současných umělců ze Slovenska a ze zahraničí, mj. A. Warhola, L. Terena nebo M. Knížáka.

Bodhisattva, Čína 10.-11. stol.

sběratelů a znalců po samostatné a důstojné prezentaci umění Asie na půdě pražské Národní galerie. A tak se dnes mohou nejen zasvěcení a poučení znalci přesvědčit, že pražská sbírka, která za svůj vznik a rozvoj vděčí takovým osobnostem, jakými byli sběratelé, malíři Vojtěch Chytil a Emil Filla, spisovatelé Joe Hloucha a Sigismund Bouška, nebo dosud jsou významní specialisté dr. Lubor Hájek a prof. Oldřich Král, učitelé a předchůdci dnešní generace specialistů Národní galerie, se skutečně řadí mezi nejvýznamnější soubory asijského umění na evropském kontinentu. Nepochybně obdivuhodný je také způsob, který k této prezentaci zvolili, počínaje pochopitelně odborným zpracováním, přes moderní a výtvarně působivou instalaci až ke komplexní, a v našich podmínkách stále méně obvyklé propagaci nové expozice. Při udělení Ceny Josefa Krásy za rok 1988 výbor UHS přihlédl k výsledkům dosavadního odborného působení obou oceněných a k jejich přínosu pro poznání čínského a japonského umění a kultury. V případě dr. Kesnera také k jeho soustavnému odbornému zájmu, který - jako jeden z mála českých historiků umění - věnuje otázkám metodologie dějin umění a teorie muzejní a výstavní prezentace.

Milan Togner univerzitním profesorem

Přední český kunsthistorik Milan Togner byl jmenován řádným profesorem prezidentem republiky Václavem Havlem dne 15. prosince 1998, slavnostní akt jmenování proběhl v pražském Karolinu dne 2. února 1999. Je milou povinností blahopřát PhDr. Milanu Tognerovi, který patří k zakládajícím a aktivním členům Uměleckohistorické společnosti v českých zemích k dosažené univerzitní hodnosti a nedávno oslaveným šedesátinám. Milan Togner je od roku 1992 vedoucím katedry dějin výtvarného umění Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, podílí se na znovuoživení tohoto oboru na olomouckém vysokém učení. Absolvent brněnské Filozofické fakulty (dějiny umění u Václava Richtera a Alberta Kutala) byl zaměstnán v Uměleckoprůmyslovém muzeu v Kroměříži v letech 1966 - 1970, následujících sedm let normalizace mu nebylo dovoleno pracovat na žádném odborném pracovišti u nás (myšleno pracoviště kunsthistorické), v letech 1977 - 1981 byl zaměstnancem Slovenského národního muzea, pracoval na hradě Červený Kameň, později v letech 1982 - 1990 se staly jeho působištěm Štátní restaurátorské ateliéry v Bratislavě, od roku 1990 se vrací do Olomouce, která je jeho stálým domovem a začíná jeho nynější pedagogické působení na Univerzitě Palackého. Od svého olomouckého návratu spolupracuje také na odborných a výstavních projektech týkajících se starého umění s olomouckým Muzeem umění. V celé mnohaleté Tognerově odborné práci, která vykazuje obdivuhodnou intenzitu a široký rozsah, vyniká zájem o komplexní pojetí a rozvíjení kunsthistorické profese. Připomeňme jeho soustavnou uměleckohistorickou a kurátorskou práci ve sbírkách kroměřížských, práci věnovanou umění střední Moravy, zvláště olomouckému regionu, zaměření na středověké nástěnné malířství Slovenska, jeho znalectví historického nábytku, působení památkářské, znalosti teorie restaurování, znalectví založené na dlouholetých praktických zkušenostech v terénu. Připomeňme Tognerovo zanícené studium italského umění především oblasti kresby a malířství, četné publikace a odborné studie, jimiž obohacuje naše znalosti v oboru dějin umění. Tognerovo působení pedagogické a

Cena Josefa Krásy za rok 1998

Prestížní cenu, určenou mladým historikům umění do 40 let, výbor UHS udělil za rok 1998 tentokrát rovným dílem (ex aequo) dvěma historikům umění PhDr. Ladislavu Kesnerovi ml. a Mgr. Filipu Suchomelovi ze Sbírky asijského umění Národní galerie v Praze. Důvodem tohoto, v krátké historii udílení Ceny Josefa Krásy neobvyklému kroku, se stala jedna z nejvýznamnějších odborných událostí, k níž v průběhu roku 1988 v našem oboru došlo, totiž zpřístupnění stálé expozice asijského umění Národní galerie v prostorách Zbraslavského zámku. Díky značnému odbornému úsilí i organizačnímu nasazení obou badatelů, a nutno dodat, také zásluhou jejich blízkých spolupracovníků v Národní galerii i mimo ni, které shromáždili do realizačního týmu, se konečně podařilo naplnit sen několika generací milovníků orientálního umění, jeho četných

jeho účast v nejrůznějších odborných radách umožňuje využití jeho bohatého odborného potenciálu. (Upozorňuji na studii Ladislava Daniela: Milan Togner jubilující - Umění XLVI /1998, s.252 - 257, která obsahuje také bliografii publikovaných prací Milana Tognera z let 1966 - 1997).

Anežka Šimková

Rytířské řady českým vědcům

Dne 11. března 1999 v přítomnosti premiéra vlády České republiky Miloše Zemana, ministra kultury Pavla Dostála a velvyslance Itálie v Praze Maurizia Morena, předal ministerský předseda Italské republiky Massimo D'Allema čtyřem českým vědcům významná italská státní vyznamenání vyššího, druhého stupně. Poprvé od nástupu komunismu v roce 1948 je prezident Italské republiky Oscar Luigi Scalfaro jako prezident Řádu Za zásluhy udělil osobnostem v oblasti literatury a umění. Kromě dvou literárních vědců poctu obdrželi také dva čeští historici umění, členové Uměleckohistorické společnosti v českých zemích. Rytířem Důstojníkem Řádu Za zásluhy Italské republiky (Cavaliere Ufficiale del Ordine al Merito della Repubblica Italiana) tak byli také jmenováni PhDr. Olga Pujmanová, CSc., do roku 1995 dlouholetá kurátorka italského umění v Národní galerii v Praze a nyní předsedkyně Společnosti přátel Národní galerie v Praze, kterou založila, a PhDr. Ladislav Daniel, dlouholetý kurátor italského umění Národní galerie v Praze, nyní v její Grafické sbírce, dříve vedoucí Sbírký starého umění a v letech 1993-1994 generální ředitel NG. Od roku 1998 především vede nově v Muzeu umění Olomouc založené Arcidiecézní muzeum v Olomouci; kromě toho přednáší na Katedře dějin umění filozofické fakulty Palackého univerzity. Oba badatelé významně přispěli ke zpracování italského umění v českých, ale i zahraničních sbírkách, autorsky určili desítky italských uměleckých děl a realizovali souhrnné výstavy italského umění z českých sbírek. Oba jsou nadšenými podporovateli italsko-českých kulturních vztahů a propagátory italského umění.

PhDr. Olga Pujmanová-Stretti, CSc., byla autorkou výstavy NG Italské gotické a renesanční obrazy v československých sbírkách ve Šternberském paláci v roce 1987 a do téhož prostoru po deseti letech v roce 1997 připravila rozsáhlejší a nově badatelsky prohloubenou výstavu Italské renesanční umění z českých sbírek, Obrazy a sochy. Publikovala kromě toho četné práce v zahraničních odborných časopisech, katalogích a sbornících, například v poslední době ze symposia The Wilton Diptych.

PhDr. Ladislav Daniel byl autorem a kurátorem výstav NG Musica picta ve Šternberském paláci v roce 1984 a Reniana, Guido Reni 1575-1642 tamtéž v roce 1992, výstavy Mezi erupcí a morem, Malířství v Neapoli 1631-1656 v Jízdně Pražského hradu v letech 1995-1996, doplněné kolekci současného umění Boštík - Sopko - Kokolia, K neapolským mistrům, v Itálii autorsky realizoval výstavu Tesori di Praga, La pittura veneta del '600 e del '700 dalle collezioni nella Repubblica Ceca v Castello di Miramare (Terst, 1996-1997) a v Jízdně Pražského hradu v roce 1997 výstavu Benátčané, Malířství 17. a 18. století z českých a moravských sbírek. Kromě publikací článků v časopisech a knihách u nás i v zahraničí byl kurátorem Zlatého věku neapolského malířství v Královském letohrádku (1985) a výstavy Od Correggia ke Crespimu ve Šternberském paláci (1991).

PhDr. Olga Pujmanová se účastnila řady mezinárodních symposií a uskutečnila četné přednášky v zahraničí, především v Itálii, Francii, ve Švýcarsku, ve Velké Británii a jako stipendistka Fulbrightovy nadace v USA. PhDr. Ladislav Daniel se podílel na řadě mezinárodních symposií (Rudolf II, Prague and the World; El Greco, Italy and Italian Art; Africus'95 aj.) a přednášel několikrát v Itálii, kromě toho ve Francii, Španělsku, v Německu, v Jižní Africe, na Krétě a na Maltě, v roce 1989 pobýval ve Florencii jako vědecký pracovník Harvardovy univerzity a v roce 1997 jako stipendista Mellon Award Americké akademie v Římě. V poslední době se oba setkali na zpracování italských sbírek Moravy v knižně vydaných katalogích stálých expozic Olomoucká obrazárna I, Italské malířství z olomouckých sbírek (1996) a Kroměřížská obrazárna (1998).

Anežka Šimková

Ústav dějin umění AV ČR se dne 30. 7. 1999 obrátil na primátora J. Kasla ve věci zástavby pozemku č. parc. 331/1 a 332 k. ú. Hradčany. Jde o pozemky bývalé zahrady kapucinského kláštera v blízkosti pražské Lorety a v těsném sousedství unikátně dochované barokní fortifikace. Podle informací nabízí provincie kapucínů v ČR, která tyto pozemky obdržela v restituci, pro výstavbu rezidenčního domu o rozloze cca 1000 m² s předpokládanou možnou zástavbou s dvěma nadzemními a jedním podzemním podlažím. Provincie kapucínů uvádí ve svém inzerátu "předpokládanou možnou zástavbu"; z toho by vyplývalo, že již obdržela z Magistrátu i dalších k tomu příslušných institucí s tímto svým záměrem souhlas. Skutečnost, že byl dán souhlas s výstavbou na tomto pozemku, který až dosud sloužil jako zahrada, a na kterém nikdy dosud nebyla žádná zástavba, je na tolik závažná, že Ústav dějin umění pokládal za svou povinnost vyjádřit svůj zásadní protest s tímto záměrem.

Cyklus přednášek „COLLEGIUM HISTORIAE

ARTIUM“ 1999

Ústav dějin umění AV ČR, Husova 4, zasedací sál č. 117, 15. 30 hod.

29. 9. Václav Kruta (École Pratique des Hautes Études, Sciences Historiques et Philologiques, Paris) Umění starých Keltů aneb Brennos a obraz bohů

27. 10. Milena Bartlová (MU Brno, PeF UK Praha) Takzvaný mistr takzvaného Rajhradského oltáře

24. 11. Hana J. Hlaváčková (ÚPDU FF UK Praha) Skupina rukopisů kolem Kodexu Jana z Jenštejna

16. 12. Anežka Merhautová (emeritní pracovník ÚDU AV ČR Praha) Nové pohledy na Vyšehradský kodex

Odborné semináře

září - Praha, SÚPP. Odborný seminář věnovaný 125. výročí úmrtí Maxe Dvořáka.

Pořádá ICOMOS. Informace: Státní ústav památkové péče, Valdštejnské nám. 3, Praha 1 - Malá Strana, tel.: 02/57010248 5. - 6. 10. konferenční sál Clam Gallasova paláce, Husova 20, Praha 1. Konference Od středověkých bratrstev k moderním spolkům. Pořádá Archiv hl. města Prahy, OSI Wien - Aussenstelle Brno a Institut mezinárodních studií FSV UK. Informace: 02/2448 2963, 2448 4037.

25. - 26. 11. Ústí nad Labem. Kolokvium Renesanční sochařství a malířství v SZ Čechách. Informace: Památkový ústav, Hrnčířská 10., 400 21 Ústí nad Labem, tel.: 047/5210433

Změny tel. a fax. čísel:

Ústav dějin umění AV ČR - sekretariát: 2222 1654, redakce časopisu Umění: 2222 1646

BULLETIN 1-2/99

Ročník 10 / Volume 10

Vydává / Published by: Výbor Uměleckohistorické společnosti v Českých zemích (UHS) / Czech Association of Art Historians (CAAH)

Vychází čtvrtletně / Published four times a year,

Uzávěrky / Deadlines: 31.3, 30.6, 30.9, 31.12.

Redakce / Editors: L. Konečný, I. Muchka, L. Slaviček

Grafická úprava / Layout: M. Večeřáková

Adresa redakce / Editors Address:

ÚDU AV ČR, Husova 4, 110 00 Praha 1

Tel. 2422 8547 Fax: 2222 1654

E-mail: arthist@site.cas.cz, muchka@kav.cas.cz

(písemné materiály zasílejte pokud možno na disketách 3,5", oper.systémy DOS, Windows, Apple / manuscripts should be written on floppies 3,5", system DOS, Windows or Apple, reprodukcce z digit. kopírek nebo digit. záznamy/ reproductions from digital copiers or scanned images)

ISSN 0862-612

© 1999 Uměleckohistorická společnost v českých zemích